Ժ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5046 — 9/22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 19 ՁԷՄԱԶԻ ԻԼ ԱԽԸՐ 1320 — Ժ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5046

درعلیه ده غلطه ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրգ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Կրօն. Ժողովը մէկ քանի տասնեակ խնդիրներով զբաղեցաւ անցեալ երեքշաբթի օր, որոնց մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւած էր Աժտերեան Գարեգին աղան իր հարիւրերորդ խնդրագիրով, որպէս զի վերստին կարենայ կրնել իր կրօնաւորի սքեմը՝ աշխարհական ասպարէզի մէջ բաց դուռ չգտնելով իր աժտհրութեան առջեւ, ինչպէս գտած էր կրօնական ասպարէզին մէջ: Բնականաբար մերժուեցաւ ա՛լ կարծեմ վերջին անգամուան համար:

Ժողովին որոշմանց կարգին մէջ, ա՛նչափ ճոխ իր բազմազանութեամբ, չտեսնուեցաւ այս անգամ ոչ Ս. Սահակայ մատուռին չինելիքը եւ ոչ ալ Տիրապէտքի գործին քննութիւնը, որոնց կը սպասուէր ամիսներէ ի վեր մեր եկեղեցական իշխանութեան փոխկոտութենէն: Թերեւս այս յետաձգման պատճառ եղած ըլլայ երկու Ս. Ատենապետներուն բացակայութիւնը, որ իր կարգին տեղի տուաւ Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանին ատենապետութեան: Այսու հանդերձ, ինչպէս կը հաւատանն, չատ կարեւոր խնդիր մը յուզուեր է Կրօն. Ժողովի վերջին նստին մէջ, թէեւ որոշմանց կարգէն բան մը չկրցաւ կռահուիլ: Ժողովական հայերէն մին խնդիր ըրեր է՝ թէ արդեօք բարձրատեսութեան կամ միջնասահման եկեղեցականը պատրա՞ստ է որ պանդոկներու մէջ բնակին իրենց կրօնաւորի սքեմով, երբ մանաւանդ ընտանիքներ ալ կը գտնուին այդ պանդոկներուն, որոնք իբրեւ ամարանոց կը բացուին հասարակաց համար: Ուրիշ Ժողովական մը դիտել տուեր է՝ թէ ժամանակաւոր կուսակրօն եկեղեցականները կը զգուշանային նոյն իսկ ընտանեկան յարկեր յանախելէ առանց կանամբի եկեղեցականի մը առաջնորդութեան: Գէորգ Պատրիարք (յետոյ Կաթողիկոս,) օրինակի համար, առանց համաւաւոր Տ. Գալուստի ընկերակցութեան, ամիսներու բնակարանները չէր այցելեր Օրթագիւղի մէջ՝ քիչ մը իր կուսակրօնի հանգամանքէն ու քիչ մըն ալ խստակրօն Տ. Գալուստէն ակնածելով, որ այն ատեն կը տիրապետէր քահանայական դասուն մէջ եւ ժամանակին եպիսկոպոսներն անգամ պատկառանքի պէս բան մը կը դգային ալեհեր աւագերէցին ներկայութենէն: — Ո՞ւր էր թէ ողջ ըլլար սակայն Տ. Գալուստ ու տեսնէր այժմու վարդապետներու վիճակը...

Կ'ըսուի թէ այս պարզուկ դիտողութիւնը, որ ամուսնական պակի՛ պանդոկներու մէջ կատարուելուն դէմ դրուած Պատրիարքական արգելքէն ծագած էր թերեւս, տաք ընդունելութիւն չէ գտեր Կրօն. Ժողովէն, ի չնորհուկս հաւանականաբար Պրուսայի Ս. Առաջնորդին, որ իր անհրաժեշտ օդափոխութեան պատճառվայր մը համարած էր այս տարի Գըմալըի պանդոկներէն մին, ընկերակցութեամբ ուրիշ վարդապետի մը:

* * *

Պանդոկներէն մինչեւ պարահանդէս, իմ հաշուովս, մէկ ու կէս քայլ կը մնայ, թող թէ երբեմն պանդոկի մէջ ալ պարահանդէս կը սարքուի, ըլլայ ընտանեկան շրջանակի մէջ. եւ յայտնի է թէ պարահանդէսին անդէն ասպարէզը բաց է, առանց խոչ ու խոթի, հայ եկեղեցականին առջեւ, ցորչափ կը զրէէ կամ չի զրեր աչքի տեսութիւնը: Ներսէս Շնորհալի ի՞նչ պիտի ըսէր արդեօք իր Ընդհանրականին մէջ, եթէ երբեք կարենար դուշակել մեր ժամանակակից եկեղեցականաց ազատախոհութեան չափն ու սահմանը, զերծ որ եւ է ճախապատարման կապանքներէն: Վանքէ մինչեւ պանդոկ մեծ քայլը առնուած է արդէն. պանդոկէ մինչեւ պարահանդէս՝ հաշիւը ցոյց տուի ես... մէկ ու կէս քայլ. անկէ անդին հաշուել կամ տեսնել՝ եկեղեցական բարձրագոյն իշխանութեան պիտի վերաբերի, կարծես:

Զեմ գիտեր թէ յոյն եկեղեցականներն ալ,—որոնք կրնան մերիններուն պէս յօդացաւ ունենալ, օրինակի համար, եւ ստամոքսի կամ երիկամունքի տկարութիւն,—ինքնօրէն ալիկամի կ'երթան փբուրիլ պանդոկի հանգստաւէտ յարկերուն տակ ամառն ի բուն, թողլով իրենց հասցէն Ֆէնէրի Պատրիարքարանին մէջ:—Զեմ գիտեր ըսի, բայց ձեւի մը համար: Աղէկ գիտեմ թէ Ցունաց կղերին մէջ ասանկ բան չըլլար, եւ ինձմէ աղէկ գիտէ Կրօն. Ժողովը... «Եթէ կամիցի վկայել։»

* * *

Կ'արժէ՞ր սակայն որ այսչափ բարակ մաղէնք ալիւրը, կամ խոշոր խոշոր գերանները թողլով՝ խուխուերու եւ չիլէրու հետ զբաղէինք,— Աւետարանի բացատրութեամբ։ Ո՞չ ապաքէն գայթակղութեան խոչոր գերան մըն է, այժմէաբար, երկու գաւառական դրացի հովիւներու պակուցիչ վէճը լրագրական հրապարակի վրայ: Առաջնորդ մը եւ Պատր. Փոխանորդ մը զիրար կ'ամբաստանեն հրապարակաւ ի լուր հասարակաց, եւ ասդին մեր ծերունազարդ Կրօն. Ժողովը տակաւին կ'ախորժի զբաղիլ Աժտէրեանի մը խնդրով: Մենք ապշութեամբ կը հետեւինք այս տարօրինակ վէճին, որ ահա վերջապէս իր սուր հանգամանքը կը ստանայ՝ Դալվարքեան Տ. Եղնիկ վարդապետի հրատարակած նամակով: Արդեօք Ցունաց Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը պիտի ներէ՞ որ երկու մեծապատիւ, դէմ առ դէմ եկած, ճակատ ճակատի տուած, պայքար մղէին Թանիsrուոսի եւ Վիզանթիսի մէջ:— Մեր Կրօն. Ժողովը աղէկ գիտէ նոյնպէս՝ թէ ասանկ բան չպիտի ներուէր Ցունաց եկեղեցական իշխանութենէն. բայց եւ, այս պարագային մէջ, Կրօն. Ժողովէն մէկ երկու դիծ աւելի գիտեմ թէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին անհանդուրժելի պիտի թուէր երկու եկեղ. հովիւներու հրապարակային բանավէճը, քիչ մը նուազ ակադեմական, եթէ Կրօն. Ժողովը կրնայ թոյլատու ըլլալ նաեւ իմ... խոնարհ յանկնութեանս:

* * *

Բայց քիչ մըն ալ իմ գործերուս զբաղիմ:— Անցեալ չաբթու բաց նամակ մըն ալ Գասպրդիէլէն ուղղուած էր իմ հասցէիս Ա. Թ. ատորագրութեամբ, Սուրհանդակի մէջ, ուսուցչի մը պահանջքին ծանօթ խնդրոյն վերաբերեալ: Յօդուածագիրը, որ թուի թէ ինծի պէս «պատրեակ» մը կը փնտռէ եղեր տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին վրայ «ակնարկ» մը նետելու եւ անոր «կարկատուն» ու «հոգեվարք» վիճակը աւելի մօտէն զգացնելու, չուզեր ընդունիլ թէ ուսուցիչը իրաւունք ունենայ, եւ հետեւաբար, Թաղ. Խորհուրդը անիրաւ ըլլայ ուսուցչին իրաւունքը վճարել չուզելով:— Ընդունելութիւնները ազատ են, կրնայ չընդունիլ. բայց իրողութիւնները անվիճելի եղած են յաճախ, ինչպէս այս ուսուցչական պահանջքի գործին մէջ. եւ յօդուածագիրը, որ կուսակցութեան մարդ չերեւիր, ոչ Պողոսեան եւ ոչ Ապողոսեան կը թուի ըլլալ, աւելի մօտէն հետեւած ըլլալու էր գործին՝ «հալ ու մաչ» Թաղ. Խորհուրդին իրաւունք հանելու համար այնքան բարեմտութեամբ:

Ուստմն. Խորհուրդը միակողմանի տեղեկութեանց վրայ չէր որ ճանչցած էր կարծեմ ուսուցչին իրաւունքը. նախապէս բանակցած էր Թաղ. Խորհուրդին հետ, լսած էր ո՛չ միայն երկու կողմը, այլ երեք չորս կողմ, եւ յետ քննութեան եկած յանգած էր սա եզրակացութեան՝ թէ Թաղ. Խորհուրդը բացարձակապէս կ'անիրաւէր ուսուցչին, չուզելով վճարել անոր արձակուրդի ամսաթոշակը: Եւ Ս. Պատրիարք Հայրը, յետ վերաքննութեան, հաստատելով Ուստմն. Խորհրդի որոշման օրինաւորութիւնը՝ յանձնարարած էր Թաղ. Խորհրդին վճարել անմիջապէս ուսուցչին իրաւունքը: Ահա իրողութիւնը իր անարատ յստակութեան մէջ: Եւ բաց ասա՛ի, ոչ մէկ օրէնքով ներելի է վերոտին քննութեանց ու խորհրդակցութեանց նիւթ ընել արդէն քննուած ու ճշդուած այս ծանօթ գործը, որ վիճական հանգամանքէն ելած ու վճռական հանգամանք ստացած է Ս. Պատրիարք Հօր հրամանագրով. զի Նորին Սրբազնութեան միայն կը վերաբերի թաղային մատակարարութեանց վերին հակողութիւնը, ինչ որ բացորոշ գծուած է Պատրիարքարանի Օրէնքին մէջ, եւ Թաղ. Խորհուրդ մը Ս. Պատրիարքէն աւելի նախանձախնդիր չի կրնար ըլլալ եկեղեցապատկան դրամներու անտեսութեան եւ խնայողութեան մասին: Ցուսամ թէ Ա. Թ. ուրիշ ըսելիք չունենար նկատողութեան արժանի:

Ա.ՐԻՑ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՎԱՆ, 27 Օգոստ.

Ինչպէս գրած էի, մտադրութիւն մը կար յառաջիկայ տարի քանդհինդամեայ յոբելեանը կատարել Վանի Հայկ. որբանոց վարժարանին: Այդ մտադրութիւնը, բարեախտաբար, իր սաղմնային ծրագրական վիճակէն գործնական կերպարանք մը կը ստանայ, զոր ամենայն հաճութեամբ կ'արձանագրենք Արեւելքի մէջ:

Անցեալ չաբթու վերոյիշեալ վարժարանի ընթացաւարտները իրենց մէջ մասնաւոր հաւաքում մը ունենալով, կարծիքներու փոխանակութենէ մը յետոյ, կ'որոշեն յառաջիկայ տարի կատարել յոբելեանը իրենց վարժարանին. ըստ որում կ'ընտրեն յոբելեանական գործադիր մասնախումբ մը՝ գործերը վարելու համար: Ցանձնախումբին անդամները հետեւեալներն են. Տեարք Թգնատիոս Հիւսեան, Աւետիս Թէրզիպաշեան, Մկրտիչ Զրբալեան, Արմենակ Միրզախանեան եւ Մարկոս Երամեան, ամէնքն ալ նախկին ընթացաւարտները սոյն վարժարանին եւ [illegible] վրայ ծանօթ ու պատուաւոր դիրքի տէր: Այս ընտրութենէն ետք անմիջապէս տեղեկագիր մը կը պատրաստուի՝ իրենց նպատակը ու ընտրութեան պարագաները յայտնող՝ եւ յետանէ աւելի ընթացաւարտներու կողմէն ստորագրուելով Առաջնորդարան կը մատուցուի՝ վաւերացուելու համար: Առաջնորդարանը դեռ չէ վաւերացուցած զայն:

* * * Ինչպէս կ'իմանանք Ս. Հայրապետը, կարծես ամէն չահագրգռուողներուն վրայ պաղ ջուր լեցնելու համար, որոշեր է Սերեբրոնիկովի կոակին կէսը Ս. Գրիգոր որբանոցին յատկացնել: Իրաւ որ մենք ալ ապշած կը մնանք այս լուրին հանդէպ, մտածելով որ Սանդամատի այս որբուհիներէն չատ աւելի կարեւոր չէ՞ր արական հաստատութիւն մը, օրինակի համար, բացուելիք կեդրոնական վարժարանը, որուն յատկացուելով այդ գումարը եւ անոր գործածութիւնն ալ խղճամիտ ու խնամոտ աչքերու ենթակելով՝ աւելի դրական արդիւնքներու վրայ յոյս դնել, երբ մանաւանդ զարգացեալ ուսուցիչներու եւ եկեղեցականներու չատ պէտք ունէինք: Այդ կոակը արական դպրոցի մը իրաւունքն է...: Ս. Գրիգորի հոգաբարձութիւնը, որ համերաշխ ըլլալու փառքը կը վայելէր ցարդ, եւ որու գործունէութիւնը գովելու առիթներ ունեցած ենք, կարծես աչք կ'առնէ այս անգամ՝ իր անմիտ ու վնասակար որոշումովը արդար քննադատութեան մը տեղի տալով: Այսպէս, այս հոգաբարձութեան մնացեալ անդամները, օգտուելով իրենցմէ երկուքին բացակայութենէն, իրենց որբանոցի տեսուչը՝ Տիկին Աղաւնի Մկրտեանը՝ պաշտօնէ կը հրաժարեցնեն՝ անոր փոխարէն որոշելով Օհանէս Պլուդեան անուն մարդը, որ առաջ ալ հոն պաշտօն ունեցեր է եղեր: Զեմ գիտեր ի՞նչպէս այս խելօքիկ հոգաբարձութիւնը սասնկ գանավէտ որոշում կուտայ, սակայն սա ճշմարիտ է թէ, Տիկին Աղաւնին իբրեւ Դպրոցասէր Տիկնանց սանը, իր զարգացումովն ու ուսումովը միակ վկայեալ վարժուհին է Վանի մէջ թէ՛ իր ուսմանց առարկաներուն եւ թէ ձեռագործին մէջ չատ օգտակար եղած է մանաւանդ Սանդամատի որբանոցին՝ որուն փոխանորդելու համար չատ հաց պէտք է անոնց, որոնք այդ պաշտօնին կը հրաւիրուին: Իրաւունք չունի՞մ հարցնելու սա հոգաբարձութեան թէ, «ինչ կ'ընէք, ե՞տ կ'երթաք թէ առա՛ջ»:

* * * Պատրիարքարանը որոշած ըլլալով Նարեկի որբանոցին նպաստը չորս ամիս միայն տալ, Աղթամարի Տնօրէն Ժողովը որոշեր է որբանոցը կղզին փոխադրելով ծառանդաւորաց վարժարանին հետ միացնել: Այս պատճառաւ հեռագրաւ հրաւիրեց իր յարգելի տեսուչը՝ Ցովհաննէս էֆ. Բարաղամեան, որ մէկ քանի օրէն իրեն պաշտօնակից չգտնելէ ետք իր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի:

Կուռց անապատի վարժարանն ալ որ պան մը փակուելու վախ ներշնչեց՝ կրկին վերաբացուեցաւ, ուր հրաւիրուած է իր նախկին ուսուցիչ Պ. Ռուբէն Ղուկասեան, համեստ ու աշխատասէր երիտասարդ մը:

* * * Այս կիրակի, օգոստոս 25, Սանդխտեան վարժարանը կատարեց իր հինգերորդ ընթերցաւարտութեան հանդէսը՝ նախագահութեամբ Տ. Սահակ Սրբազանի, եւ ներկայութեամբ երկաւոր խուռն բազմութեան մը: Սանդխտեանը ութը ընթերցաւարտներ կուտայ մեզի այս տարի: Վարժարանին ուսուցիչներէն Ցակոբոս էֆ. Սրուանտեան կարդաց միամեայ տեղեկագիրը՝ պատրաստուած չատ անխնամ կերպով ու բերանացի բացատրութիւններ տուաւ քիչ մը անպարմար ձեւով: Ցիշեց նաեւ հանդուցեալ Գր. Սերեբրոնիկովի կտակը, որու մասին, ըսաւ, հանգուցեալ Տ. Գալուստ քահանայ Երուանդեանը Ռումանիոյ կողմերը պտրտած ատեն խորհուրդ տուեր է Հորանանեան քահանային այդ տեսակ օգտակար գործ մը կատարել, ինչ որ յարգելի քահանան ալ կատարած է՝ Գր. Սերեբրոնիկովին խորհուրդ եւ ուղղութիւն տալով: Ու ահա՛ 17 տարի առաջ այդ կտակի մասին տեղեկացուցած է վարժարանի պաշտօնէութեան:

Մաղթենք որ Սանդխտեան վարժարանը իր այս կտակով կարենայ կատարել ա՛յն գերը՝ հանդէպ մեր իգական սեռին, որուն կոչուած է: Հանդէսէն յետոյ ապահովագրական Ընկերութեան մը գործակալ Մկրտիչ էֆ. Թորոսեան (Երզնկացի) դերուատիքը ըրաւ Վանի կրթական յառաջդիմութիւնը «որուն չեն կրնար հաւատալ ոմանք» եղեր ուրիշ քաղաքները»: Ըստ իս այս տարիողանքը այնքան ալ իրաւացի չէ եւ թերեւս քաջալերութեան համար ըսուած խօսքեր ըլլան անոնք:

* * * Ամսոյս 21ին Վանէն դէպի Մուշ մեկնեցաւ Հ. Անանիա Վ. Թոնատաքեան, որուն կ'ընկերանար Մշեցի նորընծայ մը՝ Տ. Մեսրոպ անունով: Նորընծայ Հայրը Սահակ Սրբազանէն ձեռնադրուած էր Վերափոխման տօնին: Հ. Թոնատաքեան համակրելի եկեղեցական մըն է ու լաւ տպաւորութիւն թողուցած է մեր վրայ: Մխիթարեան ըլլալուն համար, մէկ քանի օր Մուշ մնալէ ետք Վենետիկ պիտի ուղեւորի՝ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովին մասնակցելու համար, որ այս տարի պիտի դումարուի Ս. Ղազարու մէջ:

* * * Տօքթ. Բէյնոլաս այս տարի իր դպրոցին ընթացաւարտներէն երեք երիտասարդներ չրջուն քննիչ կարգեր է Հ. Զորի, Շատախի եւ Դաւաչի գիւղական վարժարաններուն, ուր կը դասախօսեն արդէն բողոքական վարժարանին աշակերտները: Իրապէս այդ երեք երիտասարդները քննիչ ըլլալէ աւելի՝ այդ քաղաքի տակ բողոքական Բրօթեսթանտայի առաքելութիւն մը պիտի ընեն:

* * *

ՆՕԹԵՐ

ՋԵՐՄՈՒԿ

(Շար. Շբ.ի Թիւէն)

Բաղնիքը սեւցած գմբէթի մը տակ լայն աւազան մըն է մէկ մէթրի չափ խորութեամբ, որուն բոլորշի եզերքները՝ մանաւոր բաց խուցերու մէջ փայտէ բազմոցներ կան գրուած: Երեք աղբիւրներէ կը հոսի ծծմբուտ եռջուրը, եւ աւազանը իր ջուրի աւելորդ մասերը չարունակ դուրս կու տայ իր չրթունքներու փեռեկուած մէկ մասէն: Ջերմուկի մնայուն հիւրերը՝ ա՛լ սորված էին իմ տեղս, եւ ամէն անգամ ղայն պարապ կը գտնէի իմ այցելութեանս միջոցին: Կը նստիմ լուռ, ոտքերս ջուրին մէջ կախած, դիտելու համար կոչտ, մեծդի, արեւակէզ կամ հիւանդ մարմիններու ցայտքը աւազանին մէջ, ուր վժացող խնդուքները կու գան խառնուիլ բաց խուցերու կամարաչարէն արձագանգող երգերուն: Զուարթ երաժշտութիւն մը կը միջոտուի, ուրիշի մը լալկան չեչտերով, եւ ասանկով երգը՝ առանց ընդհատումի՝ կը դարձդարձի կամարէ կամար, ինքնամրցութեան մը թափով ձայներու խելասլացուցադրութիւնը յօրինելու համար: Տարբեր տեղերէ եկող Հայեր հիմա կը ճանչնան դիս. առաւօտ եւ իրիկուն իմ պուրնուզիս մէջ փաթտուած քառորդ ժամու մը ճամբորդութիւնը կ'ընեմ մեր վրանէն դէպի բաղնիք եւ փոխադարձաբար. եւ իմ հոս գոյութիւնս՝ ծանօթ յօդացաւով այդ տարբեր դաւառներու Հայերուն մէջ լուռ արգահատանք մը արթնցուցած է, պատկառանքի ու սիրոյ հետ խառնուած: Անոնք հազիւ կը մօտենան երբեմն մեր վրանին, ակնածանքով մը իմ որպիսութիւնս հարցնելու համար, երբ ես իմ խարպանիս տակ ընկողմանած իմ ընթերցումներս կ'ընէի: Բաղնիքին չուրջ տիրող ջերմութիւնն ու գարշահոտութիւնը գոյութիւն չունէին մեր կարգադրութեան մէջ, ուր [illegible] չէրը եւ զովաշունչ հով մը չարունակ կը մեղմէին արեւին դոլքերը, երկու թեթեւներու չուքին տակ:

Ջերմուկ քաղաքը, որ բաղնիքէն կէս ժամու հեռաւորութիւն մը ունի, թաղուած է լերկ ժայռերու մէջ: Զորամէջը, որուն գիրկը չինուած է անի, հազիւ քանի մը բարախներու ծայրերը կ'երկնցնէ վեր, հեռուէն ալ մատանչել տալու հոտ, քաղաքի մը գոյութիւնը: Առեւտրական հրապարակը բռնած են հոս Հրեաներ, որոնք տեղացիներ եղած են այլ եւս: Հայերը արհեստաւորներ են գրեթէ ամբողջովին, եւ եթէ փայլուն դիրք մըն ալ չունին տնտեսապէս, գէթ ամէնքն ալ ունին իրենց ապրելու միջոցները:

ԲԱԼՈՒ

Մահտեսի Ցակոբ էֆ. Մլտիքեանի տունը վայելած զուարթ երեկոյթի մը վերջ, գիշերուան ժամը 7ին (Յունիս 13) կը մեկնինք Մատէնէն, ինծի ընկերացող ոստիկանի մը հետ: Աչքերէս քունը կը վազէ դեռ, երբ Փալան Թէօքէնի բարձունքը կը վերելակեն մեր ձիերը: Զաթալ Զայրերի բարձունքը արդէն լոյսը սկսած է երփներանգել այն թունդ կանաչ թաւիշը խոտերուն, որոնց արմատները ոռոգուած են չարունակ աղտոտ ջուրերով: Ուղիղ ճամբէն կամաւոր խոտորում մը զմեզ վար կ'իջեցնէ լերան ցից կողերէն: Սարը Դամիշի վրանները սեփ սեւ կը ցցուին մեր ձախակողմը, եւ ջուրներու վոնտակ մը կը ցատկրտէ թիտուներու մէջ. մինչ վարը՝ ոչխարները կը մակաղին հովանիներու տակ: Դիմացնիս չարան լեռներ՝ իրարու վրայ կոթնած, կը յօրինեն զօտի մը, որ կ'երկարի մինչեւ Տէրսիմի ձիւնափառ գագաթներուն հետ չղթայաչար: Ձիերը յոգնութենէն աբրիւն քրտինք մտած են արդէն, երբ դանդաղ քայլերնիս կը հանգչեցնենք Վարդենիք քիւրտ գիւղի կանաչ հովանիներուն տակ: Երկար դադարէ մը ետք, նորէն կը չարունակենք մեր ճամբան բանակի եւ ցորենի դաշտերու միջով, ակնարկնիս գամած՝ մեր հանդիպակացը՝ անկերուն հետ չփոթուող Բալուի բերդին: Թոյլ վանքի հողերուն սաորտէն կ'իջնենք դէպի վար, եւ ահա Արքածանին լայն անկողնով մը փռուած մեր առջեւ կը հայելացնէ իր պղտոր հոսանքը: Դեռը կրծկրուած վիճակ մը ունի հիմա, եւ իր անկողնին լայնագոյն մէկ նիստին վրայ արեւին տակ մնացած աւազներ կը ջեռնուն: Եզերքն ի վեր երկար ճամբորդութիւն մը կ'ընենք այն մարգագետ ու ծառաստան հովիտէն որ Արքածանի եզերքը կը գեղերփնէ, եւ քաղքենիներուն կուտայ՝ ամրան պակուցիչ տօթին՝ ամէնէն դիւր հանգստավայրը: Քաղաքին կիսափուլ կամուրջը առաջնորդող ճամբուն երկարութիւնը կը ճանձրացնէ զմեզ, ու ալ անոր հասնելու մեր փափաքէն հրաժարած՝ կը նետուինք տկլատուին վրայ, մեր ձիերու երասանակը ձեռքերնիս, եւ կը նետենք Արքածանի վժուքին մէջ. կը սուրայ մեր ֆեյլիք, հոսանքէն մղուած, եւ մեր ձիերը՝ լողալէն փրփրած, կը յարձակին մեր լատին վրայ: Սպասով կ'ելնենք դէպի Բալու:

Պզտիկ դադարէ մը վերջ, կը բարձրանանք քաղաքին գլուխը ցցուող ժայռը, որուն բնական թերութիւնները ամբողջացուցած է արուեստը, բերդաքաղաքով մը օժտելով զայն: Բերդին վրայէն պարզուած տեսարանը ա՛լ աւելի կը գեղեցկանայ, երբ քաղաքը չարունակ մրուքիդ առջեւ ունենաս: Տունները մոխրագոյն ալիւներու դէզ մը կը ցուցադրեն. քարը հոս երբեք չէ օժանդակած՝ [illegible] բարեպատութեան գործոց համար: Քաղաքը կամ գեղջ[illegible] մուտի կապարագոյն լերկութիւն մը, ուրկէ հաղիւ չորս հինգ թփաձեւ կանանչութիւններ դուրս կը ցցուին: Օգը ճնչող տաքութիւնով մը կը ծանրանայ վրադ, եւ աղբիւրները զգոյշ ջուրեր միայն կը վազցնեն իրենց պրչումներէն: Բերդը երկու մասի կը բաժնէ, քաղաքը, մէկը բուն քաղաքը եւ միւսը Զուլիա թաղը (զո՛վ թէ նդով անունով միրուած է արդեօք), որ 600ի մօտ տուներէ կը բաղկանայ: Այդ գոնջութիւնը բաղդատեցէք վարի գետեղրի տեսարաններուն հետ, ուր փունջ փունջ գիւղեր եւ տուներ կանանչերով շրջապատուած կ'ամբողջացնեն Արքածանիի չքեղութիւնը, եւ այն ատեն մարդ պիտի ծիծաղի Բալուի այդ դիրքին վրայ:

Բերդին քանի մը կիսափուլ մասերը կը դիտենք մօտէն: Արդէն երեկոյ էր, երբ մենք նստած կը մնայինք բերդին գլուխը: Բալու իր տուներուն կցումով տարորոշած էր փողոցներու դիրքը, եւ դեռատի հարսներ ու կիներ՝ որոնք իրենց վրայ կը պատկերացնէին գեղեցիկ դիմագծութեան մը բոլոր հրապոյրները՝ քաղաքին գոյութիւնը կ'ապացուցանէին տանիքներու իրենց բացութեայ կեանքով:

Այդ քաղաքը, սակայն, ունի իր ամարաթներն ալ դէպի գիւղերու կողմը, որոնք իրենց հովանաւոր ծառերով եւ ջրառատ պէպիսութիւններով կրնան մատնել տալ քեզի Բալուի նոր կանք պատճառող երեւոյթը:

Քաղաքին ներքին կեանքը իր բնական տեսարանին հետ ուղիղ կը համեմատի: Մարդիկ բացարձակապէս անձնակամացած են իրենց գործերուն մէջ: Առանց այս անձնակամացումին կարելի չպիտի ըլլայ բացատրել իրենց նախորդ Առաջն. Տեղապահին այնքան զեղծմնապատ գործերուն հանդէպ պահուած լռութիւնը, որ գործակցութենէ մը աւելի տեղային կրթական ու եկեղեցական գործերու մասին տիկա, հարցուց ծաք, ծիծաղելով այդ արտառոց անունին վրայ:

Տօքթ. Լիվինէն բարձրացուց իր սպառնական ցուցամատը ու թունաւորչի մը կերպարանքն առած, յայտարարեց.

—Ժապիրիս չարլաթան, փորձական իմաստասէր ու ճպարար մըն է: Ժապիրիս կը խլէ հիւանդներս եւ զիս վարկաբեկ կ'ընէ, վրաս վստահութիւն ուներող հիւանդներուս քով: Կ'անարգեմ զայն, բայց պէտք է համբերել:

Ծաք ապշած կը դիտէր դիմացինը, զոր մինչեւ այն ատեն աւշային պաղարիւն անձ մը կը նկատէր:

—Օրին մէկը պիտի կործանի այդ անպիտանը, չարունակեց Լիվինէն: Արդարութեան հետ ալ թերեւս գործ ունենայ: Ամէն պարագայի մէջ, իր յաղթանակը վերջ պիտի դնէ:

— Բայց ո՞ւր կրնայ ըլլալ կինս, կրկնեց Ծաք զայրացած:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (17)

ԹՕԼ-ՎԻԿԹՈՐ-ՄԱՐԿՐԻԹ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Ե

—Զեմ ճանչնար ձեզի պէս անչահ կապիկները:

Ծաքի դէմքը կասկարմիր եղաւ, յետոյ ճերմակի փոխուեցաւ:

—Անչահ կապիկ մի, կակազեց Ծաք:

Երբէ՞ն ի վեր այդպէս եմ, կ'աղաչեմ, ըսէք:

—Բայց պարտաւոր չեմ ձեզի բացատրելու: Սիրանարը ըլլալէ յետոյ կնոջ մը, որ պախարակելի ընթացք մը չէ ունեցած, կնոջ մը զոր լքեցիք առանց նկատումի...

—Օ՜հ, բողոքեց Ծաք:

—... Ցարգանքի պակասութեան մէջ չեն գտնուիր, երբ անոր հանդիպին ո եւ է տեղ, ըսաւ Լիլի, իր խօսքը շարունակելով:

—Ես, յարգանքի պակասութեան մէջ գտնուեցայ ձեզի նկատմամբ:

—Ներեցէք, չեմ դուզեր ձեզ... Բանիցս հանդիպեցաք ինծի եւ բարեւ մը անգամ չտուիք:

—Ո՞վ է այն տխմարը, որուն հետ կը գտնուիս միշտ: Զե՞ս ճանչնար: Այո՛, տխմար մըն է ան... Նիս եկած ես, ինծի՞ դէմ խրոխտալու համար... բայց այդ մարդը թո՛ղ շատ չյոխորտայ, եւ քեզ դէն կերպով կ'ապտակեմ զինքը:

Ծաք դեռ չէր մոռցած Ռօզի զարկած ապտակը եւ առիթ մը կը փնտռէր զայն տեղաւորելու:

—Կ'երեւայ թէ երկայն թաթիկ ես, պատասխանեց Լիլի: Իմ տխմար մարդուս երկէ Պար-լը-Տիւք դարձաւ: Հիւսարներու սպայ մըն է եւ ինծի հետ բնաւ ա՛ռընչութիւն չունի: Գուեհիկ եւ նախատական սխալ մը կը գործես ինծի նըկատմամբ: Բայց ի՞նչ փոյթ: Քու կարծիքդ նշանակութիւն չունի, ինչպէս քու անձդ: Մնաս բարով:

Լիլի առնել քալելու ձեւ մը առաւ. Ծաք վար դրաւ զայն:

—Իմ առջեւս ձեզ չհամբուրե՞ս միթէ: Կառքով միասին չդացի՞ք:

Մանկամարդ կինը ցնցեց ուսերը, ըսելով յոխորտագին.

—Ի՞նչ կ'ապացուցանէ ատիկա:

—Անշնորհք բան է:

—Ցաեսութիւն սիրելիս: Իվուար մարքիզը աւելի լաւ կրթուած է, թէեւ հարիւրապետ: Պիտի բաւականանամ ձեզի դիտել տալ թէ իմ ընթացքիս խառնուելու իրաւունք չունիք: Ես նախանձո՞ռ եմ միթէ: Դացէք ձեր կինը գտէք:

Այդ վերջին բառը իրականութիւնը յիշեցուց Ծաքի. որքան որ ալ խաղի անձնատուր եղած ըլլար Ռօզ, կրնար նշմարել զիրենք:

—Մտիք ըրէ՛, ըսաւ Ծաք, պէտք է որ խօսիմ քեզի հետ. բացատրութիւն մը անհրաժեշտ է:

—Ի՞նչ հարկ, պատասխանեց Լիլի: Մնաց որ անկարելի է, որովհետեւ այս իրիկուն իսկ կը մեկնիմ:

—Մինչեւ կ'երթաս ինծի ընկերանաս մինչեւ Բան: Ադգականութիւններէս մէկը տեսնելու պիտի երթամ:

—Կինս ի՞նչ ընեմ:

—Բարեկամ չունի՞ս միթէ:

Թալէվ դերկոմսը ինկաւ Ծաքի միտքը եւ ցաւագին հառաչ մը զոսկեց:

—Այս իրիկուն մի՛ մեկնիր, ըսաւ յարեց Ծաք. ժամը ինն ալ բնական օթելէդ պիտի դամ, ինչ է հասցէդ:

—Ո՛չ նախամեծար կը համարիմ մեկնիլ:

—Լիլի, իմ փոքրիկ Լիլիրօնս, կ'աղաչե՛մ:

—Կ'ընդունիմ, բայց ոչ բնական օթելիս մէջ. ատիկա անցեալ բարի ժամանակներուն մէջ կ'ըլլար... ժամը ինն մէտէորաբանական դիտարանին առջեւ, բրօմենատ տէ զ'Անկլէ զբօսավայրը:

—Շատ լաւ:

—Ցաեսութիւն, ըսաւ Լիլի, անհետանալով:

—Որքա՞ն տխմար եմ, ըսաւ Ծաք մտովի, Լիլի մեկնելէն յետոյ:

Այդ պահուն դէր Իտալացի մը՝ զոր Մաքարոնի կը կոչէր Ռօզ, եկին դարձաւ ու զարմացկոտ նայուածք մը նետեց. յետոյ ճամբան շարունակեց: Ծաք սկսաւ Ռօզը փնտռել խաղասեղաններուն առջեւ, բայց չկրցաւ գտնել: Դրան մօտ տեսաւ սեւազգեստ կինը, որ չարունակ կը կորսնցնէր, դէմքը մռայլ կերպարանք մը առած, բայց առանց յայտնի ընելու իր կատաղութիւնը: Անդաստակին մէջ՝ Ծաք զարնուեցաւ տօքթ. Լիվինէնի ու մոռանալ երեւոյթով մը հարցուց անոր.

—Կինս տեսա՞ք:

իրենց ցոյց տուած անտարբերութիւնը կը մատնանշէ այն թեմին մէջ, որ կրցած է իր ըղձա-ճարտարապետներուն թիւին չափ իբր թէ վարժապետներ ալ հայցնել, մասի վրայ համրուած բացառութիւնները մէկ կողմ դնելով։

Արդէն Բալու մնալու մտադրութիւն չունէի ինա։ Հետեւաբար յունիս 15ին կը մեկնիմ Բալուէն մէկուկէս օր դադարէ մը յետոյ։

Դիւղեր էր երբ բաժնուեցայ քաղաքէն յոգնած ոտիկանի մը հետ։ Կը սոխուիմ գինքը թողուլ եւ ձիս կը մտրակեմ՝ առանձին, անձանօթ այդ ճամբաներուն։ Երկար թափառկոտութենէ մը յետոյ, առաւօտուն կ'անցնիմ կեմիով, եւ երեք ժամու մէջ կը կարենամ այն 3 ժամու անջրպետը, որ գիս խարբերդէն կը բաժնէր։

ՄՈՒՇԵՂ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապը եւ կրօնական միաբանութիւնները։ — Վատիկանի ընթացքը։ — Լեոն ԺԳ.ի ու Ռամբոլլա կարտինալին կարծիքը։

Բարիզ, 17 սեպտ.—Երէկ ծանուցուեցաւ թէ Մաքենի ներկայացուցիչին կողմէ Պապէն խնդրուած ունկդրութեան իրեւ պատասխան Ռամբոլլա կարտինալին նամակը Պ. տը Նավէնի միջոցաւ հաղորդուած է թղթակցին։ Մաքենի թղթակիցը Պ. Մութոն որ Հռոմէն կը վերադառնայ, ճամբան հեռաձայնով սա տեղեկութիւնը հաղորդեր է իր լրագրին։ — «Պ. տը Նավէն չէր որ Ռամբոլլա կարտինալին պատասխանը ինծի հաղորդեց։ Թէեւ այդ պատասխանը անձնականապէս ինծի կը վերաբերի, բայց բերանացի կերպով հաղորդուեցաւ ինծի անոր պարունակութիւնը։» Պ. Մութոն նաեւ սեպտ. 16 թուականով հետեւեալը կը հաղորդէ իր լրագրին։—

«Հռոմի մնացած մասին պէս ես ալ հեռագիրէն իմացայ թէ Մաքենի հրատարակած է Ռամբոլլա կարտինալին կողմէ Պ. տը Նավէնի տրուած պատասխանը՝ Մաքենի ներկայացուցիչին կողմէ Պապէն խնդրուած ունկդրութեան համար։ Կը նշանամ բացարձակապէս յայտարարել թէ Ռամբոլլա կարտինալին խօսքերուն իւրաքանչիւրը հաւատարիմ արտայայտութիւնն է ոչ միայն Ս. Պապին ու Ռամբոլլա կարտինալին մտածումին, այլ ամբողջ Վատիկանի։ Լէոն ԺԳ. Պապը, հաւատարիմ իր զգուշաւոր ընթացքին, որ հանեցաւ գիս ընդունիլ, անձնականապէս թէ՛ ինծի, թէ ուխտաւորներու։ եւ թէ Հռոմ գրուելու նպատակով երեւելիներուն նամակներ որ եւ է ուղղելու գործակցութիւն չբրաւ Ֆրանսայի կրօնական կացութեան հարցամաս։ Ռամբոլլա կարտինալը, սակայն, որ հաձեցաւ ժամէ մը աւելի տեւող ունկնդրութիւն մը չնորհել ինծի, եւ բոլոր կարտինալները, որոնց կարծիքը ստացայ երկարօրէն, միեւնոյն հանդիսական ու խիստ լուռութիւնը չպահեցին, եւ թէեւ խօսք տուած եմ որ պաշտօնական «ինթերվիու» մը տեղի պիտի չունենայ, բայց այդ ունկնդրութեանց ու յայտարարութեանց ամբողջութենէն սա ստուգութիւնը ձեռք բերի զոր կրնամ հրատարակել։ — «Հռոմ որ ընկերակցութեանց օրենսգիծին դէմ բողոքած էր, որ եւ է կերպով պիտի չի մտնամէ քուէարկուած օրէնքին գործադրութեանը, թէեւ ամէն կողմէ խնդրանքներ կ'ըլլան այդ մասին։ Հռոմ ոչն տեսակ բան մը պիտի չընէ եւ խօսք մը պիտի չարտասանէ որ նոր բողոք մը նրկատուի եւ որ անօգուտ կերպով ծանրացնէ Ֆրանսայի կառավարութեան ու Խորհրդարանին անիրաւ թշնամութիւնը, թէեւ երբեմն արդարացի, կրօնական միաբանութեանց դէմ։ Վատիկան իրեւ տկար ամբաստանուելու վտանգին տակ գտնուելով հանդերձ, իր նպատակներուն եւ կարտինալներուն բերնովը սա լեզուն կը գործածէ։—«Միչտ կը հաւատանք թէ ժամանակը, քաղցրաբարոյութիւնը եւ ողջմտութիւնը միայն, զորս կաթոլիկները լաւագոյն կը մոռնան, կրնան ներկայ չնոթի վիճակէն երեւան հանել փոխադարձ անյարմարութեան եւ ամէնուն համար հաւասար իրաւունքի վերջնական դրութիւնը։ Այդ անդրդուելի համոզումին հետեւանքով, ցաւ կը յայտնենք կաթոլիկներու այն մոլեգին ընթացքի համար, որով կրօնքը քաղաքականութեան հետ կը չփոթեն եւ միչտ օրինաւոր պահանջումներ կը թողուն ընդդիմադիր կուսակցութեանց ետեւէն։ Կը մերժենք նաեւ օրինական արարքի տեղ եղած ամուլ ջանքերը, մանաւանդ տուրքերու վճարման դժկամակութիւնը, որուն սկզբունքները նկեղեցին չի կրնար քաջալերել ներկայ պարագաներուն մէջ։ Խորհրդարանին մեծամասնութիւնը, սեղանաւորական այդ մերձենալութիւններէն ձանձրացած, զայն քաւել պիտի տայ արտոնութիւն խնդրելու վրայ եղող կրօնաւորներուն, ինչպէս ամբողջ կաթոլիկ Ֆրանսայի քաւել տուաւ պարտուած փոքրամասնութեան իբրեւ ընտրական սանդուխ ծառայած ըլլալուն համար։ Գալով Պապին այն խօսքին, անիկա չատ բարձր է, եւ հետեւաբար կարելի չէ նեսել այդ չփոթ խառնակութեան մէջ։ Կուսակցութիւնները անչուչտ պիտի անտեսեն զայն. կացութիւնը բաւական ծանր է, որով կաթոլիկները չի յուսացուիր որ իրենց ոյժը եւ աղդեցութիւնը գործածեն տղայական ընդդիմութեանց մէջ, որոնք արդէն առաջուընէ դատապարտուած են անյաջողութեան։» Այսպէս խօսեցան ամէնէն բարձրատիճան պաշտօնատարները, եւ Լէոն ԺԳ. ալ բոլոր իրեն ներկայացնողներուն կը հաւատայ թէ ներկայ դէպքերը զինքը կը տխրեցնեն, բայց չեն յուսահատեցներ։ Պապը կ'ըսէ նաեւ թէ Ֆրանսայի կաթոլիկներուն ցաւալի կացութիւնը իր անայլայլելի ուղղութեանը հետեւանքը չէ, այլ իրենց անհնազանդութեանը։ Պապը, հիմա, կը մտածէ թէ կաթոլիկներու մեծամասնութեան՝ իր հրամանդներուն հնազանդելու համար ցոյց տուած ընդդիմութեան հետեւանքովն է որ անտարբեր տարրերը կրօնքը ընդդիմութեան իբրեւ պարզ ձեւ մը կը նկատեն, Պատութեան մէջ իրրեւ Պատութիւն մը։ բնականաբար այդ կերպով ուխտած ամէն տեսակ հաւատացեալի եւ կամայական միջոցներու։ Պապը, սակայն, այս միջոցիս կը չահադրդռուի թէ՝ սպառնալիքի տակ եղող կրօնական միաբանութեանց եւ թէ ողբերուն նկատմամբ այն ոչխարհակներուն, որոնք միչտ նախանձամութեան եղեն կ'ապատանին իրենց անհնազանդութիւնը դար հանելու։ Պապը անողոքելի կը մնայ սկզբունքներու վրայ, բայց հայրական զգացումներ ունի անհանդուրեանց նկատմամբ։ Միայն թէ, հակառակ իր հաւատքին ու հանճարին, չի գիտեր որ ի՞նչպէս պէտք է լուծել՝ անհնազանդութեան համար պարտուած պնդուորներ ազատելու դժուարին խնդիրը։»

ՊՈՒՐ ՊԵՏԵՐԸ

Քրիւկերի ճեռ անհամաձայնութիւն։ — Երկու հոսանքներ։ — Հոլանտայի խորհուրդները։ — Հոլանտայի մայր թագուհին։

Ամսterտամ, 16 սեպտ.—Պ. Պ. Քրիւկերի, Ռէյցի ու Լէյտսի վէճը մէկ կողմէն, եւ պոէր զօրավարներունը միւս կողմէն, այնքան ծանր հանգամանք մը ստացած է որ այս վերջինները որոշած են կարճցնել իրենց Եւրոպա կատարած ուղեւորութիւնը, որուն նպատակն է նպաստ հաւաքել։ Հիմա կ'ուզուին Թրանսվալ վերադառնալ կարելի եղածին չափ չուտով, ուր պոէր ազգը դատաւոր պիտի ըլլայ անոնց ներկայ ու ապագայ ընթացքին։ Կը կարծուի թէ Հոլանտայի կառավարութիւնը իր կարծիքը հաղորդեր է պոէր զօրավարներուն, ըսելով որ համամիտ է իրենց թէ հաչտարար ոգի մը ցոյց տալով կարելի է աւելի չատ բան ձեռք բերել բրիտանական կառավարութենէն, եւ թէ պոէր զօրավարները խաղաղասէր քաղաքանութեան մը հետեւելով, յետոյ աւելի օգտակար պիտի ըլլան թշուառութեան մատնուած իրենց համաքաղաքացիներուն։ Կ'ըսուի թէ ուրիշ երկու կառավարութիւններ ալ խորհուրդ տուեր են պոէր զօրավարներուն, չարունակել իրենց մինչեւ հիմա ունեցած ընթացքը եւ չհակառակիլ Անգլիոյ։ Բիլ Տոքը պիտի կազմեն այն թէ պոէր ազգին ամբողջութիւնը որ քաղաքականութեան պիտի հետեւի, Պ. Քրիւկերի թէ Պոթա զօրավարին։

Լոնտոն, 16 սեպտ.—Հոլանտայի մայր թագուհին, այս իրիկուն, այցելեց պոէրական [illegible] Պ. Վոլմարանսի, ուրկէ տեղեկութիւն ուզեց Պ. Պ. Քրիւկերի ու Շեթայնի վիճակին վրայ։ Պ. Վոլմարանս ըսաւ թէ Պոէրները մեծապէս ուրախացած են Վիլհէլմինա թագուհիին ապաքինմանը համար։

ՀԱՐԱՒԱՆՑԻՆ ԱՔԻՐԻՆ

Սղուիլիանը։—Աեղուրիանները։— Ամուսնալուծում։— Պատարանն վիճակը։ — Փախստականներուն վերադարձը։

Լոնտոն, 16 սեպտ.—Բրեթորիայէն ու Նոնսանեսպուրկէն առնուած նամակներու նայելով, այդ տեղերը բաղմաթիւ եւրոպացիներ կան որոնք պաշտօն մը կ'ուզեն վաճառականութեան եւ ճարտարագործութեան ամէն ճիւղերու մէջ, եւ տասը իրրեւ հետեւանք թոչակները իջած են ու կեանքը աւելի ողջ։ Ամէնէն աւելի դրամ չտնողներն են պանդոկապետները, գինեպանները եւ դեղագործները։ Եոհաննէսպուրգի մէջ մանաւանդ, տունի վարձերը ու ապրուստը չափազանց սուղ են, եւ թոչակները բնաւ չեն համապատասխաներ այդքան սղութեան։

—Թայմզ էն Բէրթաուէի թղթակիցը կը գրէ իր լրագրին թէ չի յուսացուիր որ ցեղական բոլոր առելութիւնները ու թշնամութիւնները, զորս վերջին երեք տարուան դէպքերը սաստկացուցին, չուտով անհետանան՝ միմիայն հաչտութիւն կընքուած ըլլալուն համար։

—Բէրթաուէնէն կը հեռագրեն թէ ամենալուծման բաղմաթիւ դատեր կան։ Այդ պարագան կը վերագրուի պատերազմին։

Քէյպտաուն։—Բարեյոյսի նախարարապետ Սըր Կորոնն Սըրկի, այսօր, Խորհրդարանին մէջ ծանոյց թէ պարարման վիճակը վերցած է եւ թէ 1878ի օրէնքը, խաղաղութեան պահպանման մասին, պիտի դադրեցուի ամէն վերջը։

Բէքթուրիա։—Անդլիացի բոլոր փախստականները հոս վերադարձան։ Երկու գաղթավայրերուն քաղաքները լեցուած են ատենցմով։ Օթէլները տեղ չէ մնացած. պանդոկապետները չատ ստակ կը շահին, մանաւանդ անոնցմէ մէկը ամսական 50,000 ֆր. կը գրպանէ։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պոխսրուերը կը վերսկսին իրենց շարժումը։ — Ձե-Զուանի մէջ։ — Փոդոցներուն մէջ կռիւ։

Բէքին, 16 սեպտ. — Ձէ-Զուանէն կը հեռագրեն թէ այդ նահանգին մայրաքաղաքը պաշարուած է Պոքսրներու կողմէ եւ թէ չինական զինուորները ու Պոքսրները կը կռուին փողոցներուն մէջ։ Ամերիկեան միսիոնարներու տուած լուրին նայելով, այդ Պոքսրները կը վերաբերին «Լապտերի Ընկերութեան» որոնց նշանաբանն է ոյժ տալ Զինու եւ ջնջել Նկեղեցին ու օտարականները։ Հոս կաթոլիկները կ'ըսեն թէ բրիտանէութիւնը ծնած է 1883ին, իսկ դահճապետ իշխանը՝ 1882ին։

Բուլուք, 17 սեպտ.—Մեծ ռազմախորձերը երէկ առտու վերջացան։ Այս առթիւ հանդիսութիւն մը տրուեցաւ ռազմախորձերու դաշտին վրայ։ Զարը, մեծ դուքերը եւ 4000 հոգիի չափ սպայ մասնակցեցան այս հանդիսութիւնին։ Նիքոլա Բ. բաժակ առաջարկեց ռազմախորձերուն մասնակցող զօրքերուն։

Լոնտոն, 16 սեպտ.—Այսօր հրատարակուած կայսրայ Տետրակ մը ցոյց կու տայ թէ Անգլիոյ ազգային պարտքը մինչեւ 1902 մարտ 31, կը հասնի 609,587,248 անգլիական ոսկիի։ Նախորդ տարուան վրայ՝ 58,405,951 ոսկիի յաւելում եղած է։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍԲՍ, 20 սեպտ.—Պէլճիքայի թագուհին յանկարծակի մեռաւ սրտի հիւանդութեան տագնապի մը հետեւանքով, ճաչած միջոցին, իրիկուան ժամ 7.50ին։ Անմիջապէս տեղեկութիւն տրուեցաւ Պէլճիքայի թագաւորին որ Պանեէր–տը–Լիւշոն (Ֆրանսա) կը գտնուէր։ Լէոպոլտ թագաւորը, վաղը, Սբա պիտի ժամանէ։ Թագուհիին պիտի կատարուի Լաքէնի մէջ։ Կը կարծուի թէ յուղարկաւորութիւնը պարզ պիտի ըլլայ, որպէս զի մասնաւոր պատուիրակութիւններ ղրկելու հարկ չմնայ։ Պէլճիքայի թագուհին՝ Մտոի–Հանրիէթ–Անն, արշիդքսուհի Աւստրիոյ, ծնած է Շէօնպրունի մէջ, 1836 օգոստոս 23ին։ Հուսգարիոյ փոխարքայ Ժոզէֆ–Անթուան–Ժան արշիդուքսին աղջիկն է։ Պրիւսէլի մէջ 1853 օգոստոս 23ին ամուսնացաւ Պէլճիքայի Լէոպոլտ թագաւորին հետ, որ այն ատեն գահաժառանգ իշխան էր։

Վիեննա.—Եէլլինէքի գործած գողծուիներու գումարն է 4,600,000 քուրոն։ Այդ գումարը, սակայն, կարելի պիտի ըլլայ մասամբ հատուցնել այդ անձին կողմէ զանազան հաստատութեանց քով դրուած աւանդներով, որոնց արժէքը 3,700,000 քուրոնի կը հասնի։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Եէլլինէք անձնասպան եղած է։

ՌՈՒՍԻԱ.—Մեծ ռազմախորձերէն եւ կատարուած զօրահանդէսէն յետոյ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Պարսից Շահին։ Ռուսիոյ կայսրը բաժակ պարպեց Շահին կենացը։ Պարսկի վեհապետն ալ բաժակ պարպեց Ռուսիոյ կայսեր կենացը եւ Ռուսիոյ բանակին համար։ Շահը Պարսկաստան ուղեւորեցաւ։

ԼՈՒԶԻՈՆ.—Լորտ Սոլզպէրի ոտքի թեթեւ յաւէլ կը տառապի պաղառութեան հետեւանքով, բայց վիճակը մտահոգութիւն պատճառելու հանգամանքը չունի։

ՍԹՈՒՌՈՒՄ.—«Սրվէնսքէ» օդապարիկը, ուր կը գտնուի հարիւրապետ Ունկէ եւ ճարտարագէտ Վիքէնսէր, վերելք կատարելու պատրաստ պայթեցաւ եւ վար ինկաւ։ Մէջը գտնուողները չվնասուեցան։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Կանխատես են լրագրական այն լուրերը թէ նախարարական տագնապ մը ծագած ըլլայ։ Կը յուսացուի թէ փոխառութեան մասին Բարիզի պանքներուն հետ ծագած անհամաձայնութիւնը պիտի կարգադրուի։

ՔՈՊԵՆՀԱԳ.— Անգլիոյ թագուհին, Տանիմարքայի թագաւորը եւ Տանիմարքայի արքայական գերդաստանին անդամները ժամանեցին Վիքորիա–հես–Ալպերք զբօսանաւով։ Այնքսանտրա թագուհին ուղղակի Պէրնսթորֆի դղեակը գնաց։

ԲՈՒԼՈՒԶ.—Բարիզի ու Այժերիոյ լրագիրները հրատարակեցին թէ երեւելի ռուս ուղեւոր մը անձնասպանութիւն փորձած է։ Արդ, Այժէէն կը հեռագրեն Աձանս Հավասի թէ այդ անձն է Վլատիմիր Թրուպկեցոյ իշխանը։ Կնոջ մը հետ Այժէի օթէլը իջեւանած էր։ Ճաչէն ետքը իշխանը քանի մը անգամ ռէվոլվէր պարպելով ինքզինքը վիրաւորեց։ Երբ սթափեցաւ, ըսաւ թէ չատ խմած էր եւ հետեւաբար ըրածէն տեղեկութիւն չունէր։ Վէրքերը թեթեւ են։

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Ռուսիոյ պետական պանքան իր զեղչի սակը հարիւրին կէս իջեցուց։

ՊԷՐՆ. — Պանքաները իրենց զեղչի սակը 3½էն 4ի բարձրացուցին։

ՊԱՄԲԻԱ.— Ֆրանսայի ծովային նախարար Պ. Բէլլէթան, Պոմթիայի մէջ իր խօսքի ճառովը, յայտարարեց թէ չատ զարմացած է Այաչիոյի մէջ իր արտասանած ճառին տրուած մեկնութիւններուն համար։ Բնաւ որ բնաւ չէր ուզած այն տեսակ խօսք մը արտասանել որ ո եւ է տերութիւն վշտացնէ եւ թէ իր ճառին իմաստը սխալ մեկնուած է։

ԲՍԻԶ.— Հանրապետութեան նախագահը ծանոյց թէ սեպտ. 30ին վերջնականապէս Էլիզէ պիտի դառնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Սոլզպէրիի առողջական վիճակը զգալապէս բարւոքեցաւ։

—Անգլիոյ եւ Սիամի դիւանագիտական յարաբերութիւնները չափազանց ձգտեալ են։ Լոնտոնի սիամական դեսպանը հրաժարեցաւ։

—Անգլիոյ կառավարութիւնը բոլորովին կը հերքէ քանի մը գործակալութեանց կողմէ հաղորդուած այն լուրը թէ Բէլճիքայի դրաւուած ըլլայ։ Այդ մասին դեռ չնդրիտ տեղեկութիւն մը չէ ստացած։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Բոնպ, վաղը, Բոնի մէջ պիտի արտասանէ ամսոյս 18ին ծանուցուած քաղաքական մեծ ճառը։

—Պահեստի զինուորներ փոխադրող կառախումբ մը Պորտոյի մէջ ընդհարում մը ունեցաւ։ Բանտարկեալ հոգի վիրաւորուեցան։

—Երեսփոխան Պ. Տիէն դատի պիտի հենթարկուի, յորդորած ըլլալուն համար պրրթոն կաթոլիկները՝ եւ առնել իրենց աւանդի գումարները Պետութեան խնայողական Սնտուկներէն։

—Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը, Պէլճիքայի թագուհիին մահուան առթիւ, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Լէոպոլտ թագաւորին։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց Պէլճիքայի արքայական գերդաստանին։

—Պ. Պ. Բէլլբէան ու Վալէէ Թուլոն ժամանելով ընդունուեցան տեղական իշխանութեանց կողմէ։

ԼԻԶԲՈՆԱ.— Բորթուկալի նախարարաբաղկը, տեսակցութեան մը պատուն, բացարձակապէս հերքեց այն լուրը թէ Տէլկոայի ծովածոցը Անգլիոյ պիտի թողուի։

ՊՐԻՍԷԼ.— Պէլճիքայի թագուհիին յուղարկաւորութիւնը սեպտ. 27ին պիտի կատարուի։ Պէլճիքայի մէջ բոլոր հանդէսները յետաձգուեցան։

ԱՆՎԷՐՍ.—Պոթա, Տէվէթ ու Տըլարի զօրավարները ճամբայ ելան դէպի Հոլանտա։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան Խորհուրդին անդամ ու ֆրանսերէնի քարտուղար Լամպրիտիս էֆ.ֆ։

— Պետական Խորհուրդին օգնական անդամ անուանուեցաւ Սկիւտարի ընդհանուր դատախազի օգնական Հասան Ասաֆ պէյ։

—Հալէպի նահանգին Իսքէնտրունի գաւառակին գայմգամ անուանուեցաւ Ավդիզէ գաւառակին գայմգամ Հանէֆի պէյ։ Բում գալէ գաւառակին գայմգամ անուանուեցաւ Մէնպիճի գայմգամ Նասրուլլահ պէյ, որուն յաջորդեց Բում Գալէի գայմգամ Ֆահրին պէյ։ Սրվալի նահանգին Լչուճրէ գաւառակին գայմգամ անուանուեցաւ Եէնիխանի գայմգամ Ֆուատ էֆ., որուն յաջորդեց Լատիքի գայմգամ Ասըմ պէյ։ Տիարպէքիրի նահանգին Պէչիրի գաւառակին գայմգամ անուանուեցաւ Տիրէք գաւառակին գայմգամ Ալի Ռիզա էֆ., որուն յաջորդեց Պէչիրի գայմգամ Իզզէթ էֆ.։

—Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական վարժարաններու երկրորդ վերատեսուչ եւ բժշկական վարժարանին վերատեսուչ Ռիզա փաչայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Դասթէմուրի զօրարանին հրամանատար Ալի Ռիզա փաչայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Տրապիզոնի հաւանգիտի վերատեսուչ դերգնդապետ Մէհմէտ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կ. Պոլսոյ հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Թիլոնի։

—Առողջապահական Խորհուրդը չարաթ օրն ալ գումարուելով խորհրդակցութիւն կատարեց առողջապահական խնդիրներու վրայ։

—Ռումանիոյ կառավարութիւնը Տինգ օրուան քարանթինա սահմանեց Օսմեանի ժամանումներուն դէմ։

—Եգիպտոսի ժամանումներուն դէմ աւելի խիստ հսկողութիւն կատարելու համար Հոգոս կղզին երեսուն պահպանոներուն թիւը պիտի կրկնապատկուի, որուն համար 5100 ղրուշի վարկ մը սահմանուած է. նաեւ Եգիպտոսի ճամբուն վրայ գտնուած Արշիպելագոսի տասնչորս կղզիներուն մէջ ալ պահպանոներ պիտի յատկացուին, այդ առթիւ նոյն կղզիներէ իւրաքանչիւրին երկու հազարական ղրուշի վարկ մը սահմանուած է։

—Եգիպտոսի ժողովուրդը թէեւ կը յուսայ թէ օգոստոսի Նեղոսի ջուրերուն տարեկան բարձրացումովը աղտեղութիւնները պիտի մաքրուին, սակայն օգոստոս անցած ըլլալով հանդերձ ջուրերը տակաւին չեն բարձրացուն եւ մօտերս բարձրանալու ալ երեւոյթը չունին։

—Շաբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ Բուլէրայէ 35 մահեր ու 29 մահեր պատահեցան, Դաշիրէ՝ 21 դէպք ու 18 մահ, Տիմիաթ՝ 3 դէպք, Իոզէթ՝ 5 դէպք, Իսմայիլիա՝ 2 դէպք ու 2 մահ, Սիւէզ՝ 7 դէպք ու 8 մահ եւ միւս տեղերը՝ 741 դէպք ու 546 մահ. գումար 814 դէպք ու 603 մահ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ բոլոր օտար նշանակները առժամեայ հիւանդանոցներ հաստատած են, իրենց ի քոլերայէ վարակուողները դարմանելու եւ յարաբերութիւններէ զրկելու համար։

—Դաշիրէէն, քոլերային հետեւանքով, Աղեքսանդրիա փախչողները հիմա անկէ նորէն Դաշիրէ կը դառնան, վասն զի Աղեքսանդրիոյ մէջ աւելի չացած է հիւանդութիւնը։

—Մուչայի մէջ, ուր առաջին անգամ քոլերան երեւան եկաւ, հիմա առողջապահական վիճակը կատարելապէս գոհացուցիչ է։

ԲԱՂԴԻԱՆՑԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Լիմմանուէլ Թոմա, ուրբաթ օրը վեհ. Սուլթանին ներկայանալու միջոցին, արքերէն բանախօսութիւն մը ընելով երախտագիտութիւն յայտնեց Բաղդէսցիներուն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար, եւ ըսաւ թէ այդ հաստատութիւնը անդրդուելի հաստատամտութիւն եւ անհուն անձնուիրութիւն մը կը տածէ կայս. Գասանդրոսի հանդէպ։

Լէոպոլտ թագաւորն ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Թարխիլի տարողատի օգնական Հիլմի պէյ պէլճիական դեսպանատունը երթալով, օսմ. տէրութեան անունով ցաւակցական այցելութիւն տուաւ դեսպան Էրէնսպէրտ տը Տիւռդէլէ կոմսին։ Պրիւսէլի օսմ. դեսպանատան խորհրդականն ալ ցաւակցութիւն յայտնեց պէլճիական կառավարութեան։

—Դեսպանական մարմինը ցաւակցական այցելութիւն տուաւ պէլճիական դեսպանին։

—Պէլճիքայի դեսպանատան մէջ, երէկ, հոգեհանդիստ կատարուեցաւ։ Ներկայ էին դեսպանը ու բոլոր պաշտօնեաները։

—Դեսպանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Պէլճիքայի թագաւորին։

ԺԱՆՏԱՄԻՏ Ի ՊՈԼՍՈՅ Մէջ.—Ժանտախտ վարակուած Անտոնի Քիրեաքը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Եէսիգուլէի Ցուռնոց հիւանդանոցը մասնաւոր տաղաւարի մը մէջ կը դարմանուի։ Հիւանդանոցին բժշկապետը չաբաթ օրը տեղեկագրեց թէ Անտոնիի ջերմութիւնը 37ի իջած է եւ ընդհանուր վիճակն ալ կը բարւոքի. նաեւ թէ մինչեւ հիմա 120 խորտնարդ սանթիմէթր ժանտախտի շիճաղեղ ներարկուած է անոր։

—Հանրային առողջապահական յանձնաժողովը, չաբաթ օրը, խորհրդակցութիւն կատարեց՝ Պոլսոյ Պարբ Բազարի շաքարավաճառի խանութին կարասիները, շաքարները եւայլն ապահովելու մասին։ Ինչպէս յայտնի է, Անտոնի այդ խանութին մէջ կը սպառուէրէր։

—Սիվրի Պրանդանցին բժշկապետը տեղեկագրեց թէ հոն քարանթինայի ենթարկուած քսան հոգիի առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Կ. Պոլսէն մեկնողներու մասին կատարուելիք բժշկական քննութեան համար, բժիշկներ, դպրեվներ եւ այլն ղրկուեցան հարկ եղած տեղերը։

—Հելլէն կառավարութիւնը բժշկական քննութիւն սահմանեց Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Ուրբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ քոլերայէ 31 դէպքեր ու 24 մահեր պատահեցան, Դաշիրէ՝ 17 դէպք ու 15 մահ, Տիմիաթ՝ 41 դէպք ու 34 մահ, Ռոզէթ՝ 12 դէպք ու 12 մահ, Բոռ–Սայիտ՝ 1, Սիւէզ՝ 5 դէպք ու 4 մահ եւ միւս տեղերը 799 դէպք ու 734 մահ, գումար 906 դէպք ու 824 մահ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ նոյն օրը ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեցաւ։

—Սեպտ. 11էն 13 (Ն. Տ.) Օսմեանի մէջ ժանտախտէ նորէն տասը դէպքեր պատահեցան։ Սեպտ. 10էն մինչեւ հիմա քսանչորս դէպքեր պատահեցան որոնց վերջը մահացու։

—Առողջապահական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ, Օսմեանի ժանտախտին վիճակին վրայ ռուսական պատուիրակին տուած տեղեկութիւնները անբաւական նկատելով, որոնց Օսմեանի ժամանումներուն դէմ սահմանուած հինգ օրուան քարանթինան տասնի բարձրացնել եւ այդ քարանթինան գործադրել Գալաքի ու Թուզլայի մաքրանոցներուն մէջ։

—Առողջապահական Խորհուրդը չաբաթ օրն ալ գումարուելով խորհրդակցութիւն կատարեց առողջապահական խնդիրներու վրայ։

—Ռումանիոյ կառավարութիւնը հինգ օրուան քարանթինա սահմանեց Օսմեանի ժամանումներուն դէմ։

—Եգիպտոսի ժամանումներուն դէմ աւելի խիստ հսկողութիւն կատարելու համար Հոգոս կղզին երեսուն պահպանոներուն թիւը պիտի կրկնապատկուի, որուն համար 5100 ղրուշի վարկ մը սահմանուած է. նաեւ Եգիպտոսի ճամբուն վրայ գտնուած Արշիպելագոսի տասնչորս կղզիներուն մէջ ալ պահպանոներ պիտի յատկացուին, այդ առթիւ նոյն կղզիներէ իւրաքանչիւրին երկու հազարական ղրուշի վարկ մը սահմանուած է։

—Նեգրոպոնտի ժողովուրդը թէեւ կը յուսայ թէ օգոստոսի Նեղոսի ջուրերուն տարեկան բարձրացումովը աղտեղութիւնները պիտի մաքրուին, սակայն օգոստոս անցած ըլլալով հանդերձ ջուրերը տակաւին չեն բարձրացուն եւ մօտերս բարձրանալու ալ երեւոյթը չունին։

—Շաբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ Բուլէրայէ 35 մահեր ու 29 մահեր պատահեցան, Դաշիրէ՝ 21 դէպք ու 18 մահ, Տիմիաթ՝ 3 դէպք, Իոզէթ՝ 5 դէպք, Իսմայիլիա՝ 2 դէպք ու 2 մահ, Սիւէզ՝ 7 դէպք ու 8 մահ եւ միւս տեղերը՝ 741 դէպք ու 546 մահ. գումար 814 դէպք ու 603 մահ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ բոլոր օտար նշանակները առժամեայ հիւանդանոցներ հաստատած են, իրենց ի քոլերայէ վարակուողները դարմանելու եւ յարաբերութիւններէ զրկելու համար։

—Դաշիրէէն, քոլերային հետեւանքով, Աղեքսանդրիա փախչողները հիմա անկէ նորէն Դաշիրէ կը դառնան, վասն զի Աղեքսանդրիոյ մէջ աւելի չացած է հիւանդութիւնը։

—Մուչայի մէջ, ուր առաջին անգամ քոլերան երեւան եկաւ, հիմա առողջապահական վիճակը կատարելապէս գոհացուցիչ է։

ԲԱՂԴԻԱՆՑԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Լիմմանուէլ Թոմա, ուրբաթ օրը վեհ. Սուլթանին ներկայանալու միջոցին, արքերէն բանախօսութիւն մը ընելով երախտագիտութիւն յայտնեց Բաղդէսցիներուն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար, եւ ըսաւ թէ այդ հաստատութիւնը անդրդուելի հաստատամտութիւն եւ անհուն անձնուիրութիւն մը կը տածէ կայս. Գասանդրոսի հանդէպ։

հուն նկատմամբ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ պատասխանել եւ ըսաւ թէ շատոնց համոզուած է քաղդէացի հասարակութեան հաւատարմութեանը եւ թէ ատոր համար միշտ գոհ մնացած է։ Ապտիւլքէրիմ փաշա թարգմանի պաշտօն վարեց։ Տ. Իմմանուէլ Թոմա, պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու այցելելէ ետքը, վերադարձաւ Բերայի իր տունը որ կայս. անձնական Դամձուն կողմէ վարձուած է։ Ցիչ ետքը ընդունեց պապական նուիրակին ընդհանուր քարտուղարին, ֆրանսական դեսպանատան թարգմանին եւ հայատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերու ներկայացուցիչներուն այցելութիւնները։ Տ. Իմմանուէլ Թոմա, շրջաբերական մը ուղղելով Թուրքիոյ, Պարկաստանի ու Հնդկաստանի մէջ գտնուած իր կղերականներուն, հրամայեց որ բարեմաղթութիւններ ընեն Վեհ. Սուլթանին համար։

—Տ. Իմմանուէլ Թոմա, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը երթալով այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ ներքին ու արտաքին գործոց նախարարներուն։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանին, ուրբաթ օրը, շնորհուած կայս. ունկնդրութեան ներկայ էին նաեւ արարողապետ Իպպահիմ պէյ եւ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմով։ Պ. Զինովիէվ Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Պ. Սչէկլովը որ Զէթինէէի ռուսական դեսպան կարգուած է։ Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Պ. Սչէկլովի։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ։ — Եղեռնադատ ատեանին նախագահը նորէն տասը օր պայմանաժամ տուաւ Ճէլալ Շէվգը անուն անձի մը որ իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է՝ խռովարար մը ըլլալուն եւ իր ծնողավայրէն Բարիզ փախչելով խռովարարներու միանալուն համար։ Այդ անձը եթէ որոշուած պայմանաժամին ներկայանայ, օրէնքին իբրեւ անաստող նկատուելով, ի բացակայութեան պիտի դատուի, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի եւ ստացուածքները պիտի գրաւուին։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Ճէլալ պէյ ապաքինած ըլլալով, շաբաթ օրը իր պաշտօնատեղին գնաց։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ։—Միլքիէի եւ օսմ. Համալսարանին դասախօսութիւնները, այսօր, պիտի վերսկսին եւ իրաւագիտական վարժարանին ալ հինգշաբթի օրը։

ՍԱՄՍՈՆԻ մէջ դեղագործ Քոսթի էֆ. երեք օսմ. ոսկիի տուգանքի դատապարտուեցաւ, վասն զի դեղագրի մը պատրաստութեան համար կէս ոսկի պահանջած է կանխիկ, մինչդեռ դեղագրին պարունակած դեղին մէկ կրամը 40 ֆր. է, եւ դեղագրին մէջ այդ դեղէն երկու սանթիկրամ նշանակուած է, որով ուրեմն սանթիմ կ'արժէ։ Դատապարտութեան սաստկացուցիչ պարագան այն է թէ դեղագործը դեղագրին չնմութեան դժկամակելով, անձի մը կեանքը վտանգի ենթարկած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Հինգշաբթի օրը Աֆիոն Քարահիսարի Սանճակը գիւղաքաղաքին մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցընցում մը զգացուեր է, բայց բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ՍԸՎԱԶԻ Նիքսար գաւառակին Պաշ Զիֆթլիք գիւղին մէջ, հինգշաբթի օրը, Գարա Սիւլէյմանօղլը Ահմէտի տունէն դիպուածով հրդեհ ծագելով, 100ի մօտ տուն, 25 յարգանց, կալեր, խոտեր եւ 100ի չափ արջառներ այրեր են։ Փոքր աղջիկ մըն ալ այրեր է։ Հրդեհը չորս ժամ տեւեր է։ Տուներէն բան մը չէ ազատուեր։ Տեղական կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է հրկիզեալներուն օգնելու։ Շրջակայ գաւառակներն ալ հանգանակութեան ձեռնարկած են։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ թերթը կը հերքէ Ամէնքի լրագիրներուն այն լուրը թէ Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքին եւ սինոդականներուն ու յոյն հասարակութեան երեւելիներուն միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալով, կրօնական գործերը երեսի վրայ մնաց ըլլան։

—Ցունաց Ս. Պատրիարքը, անցեալ օր, սինոդականներու ներկայութեանը Ֆէնէրի ու Հէյպէլիի վարժարաններու ուսանողներէն հինգին յանձնեց համիտիէ մրցանակը որ հաստատուած է Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան յոբելեանին առթիւ։ Այդ ուսանողները, հինգ հոգի, առաջին հանդիսացած են թուրքերէնի մէջ։ Ս. Պատրիարքը բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար յայտարարեց թէ թուրքերէնի ուսումը անհրաժեշտ է օսմ. իւրաքանչիւր հպատակի համար եւ թէ ուսանողները պէտք է աւելի մեծ եռանդով աշխատին՝ երկրին պաշտօնական լեզուն ուսանելու։

—Այսօր, Ցունաց Պատրիարքարանին մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին՝ Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքին անուան տօնախմբութեանը առթիւ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դիւցազորներու Հռոմ մըտնելու տարեդարձին առթիւ, շաբաթ օրը, Իտալիոյ դեսպանատունը, հիւպատասբանը եւ իտալական վաճառատունները դրօշներով զարդարուած էին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մաւրոկորդատօ իշխանը Կ. Պոլսէն մեկնելէն ետքը, դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Բոթէն գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ, մինչեւ որ նոր դեսպանը անուանուի։ Այդ անուանումն ալ Ցունաստանի Երեսի. Ժողովին վերընտրութենէն եւ նոր նախարարութեան կազմութենէն ետքը պիտի կատարուի։

—Մաւրոկորդատօ իշխանը, շաբաթ օրը, ճաշի հրաւիրուեցաւ Աւստրիոյ դեսպանին կողմէ։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Հիւլէնէն, շաբաթ օրը, Կ. Պոլիս դարձաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԱՔՍՈՐ.— Իպտամ կ'ըսէ թէ Նշանաւոր աւազակ Միթրովիցայի Իլիաս, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Գոնիա աքսորուեր է։

ՊՈՒԼԿԱՐ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, Պուլկարիոյ մէջ նորէն աւազակներու քանի մը խումբեր ձերբակալուեր են։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Կ. Օպուանօ, շաբաթ օրը, Կ. Պոլիս դարձաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսեր ՇբանՏարs զբօսնաւը որ Պալթիկ ծովէն կու գար, առջի իրիկունը Վոսփորէն անցնելով Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան խորհրդական Միրզա Մուսթաֆա խան որ Եւրոպա կը գտնուէր, շաբաթ օրը Կ. Պոլիս դարձաւ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ 95 իսլամ գաղթականներ հոն ժամաներ են, բնակութիւն հաստատելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿի մէջ թաղապետական հիւանդանոց մը պիտի կառուցուի վեց հազար ոսկի ծախքով։

ՄԱՍԶԿԵՐՏԻ նոր գայմագամ Նուրէտտին Մուգպիլ պէյ, երէկ, իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ։ — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց տասնական ոսկի պարգեւ տալ այն զինուորներուն որոնք երեք անգամ իրենց ծառայութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, նորէն զինուորութեան մէջ կը մնան։

ՄՐԳԵՂԷՆՆԵՐՈՒ մաքսատան մասին կատարուած քննութեամբ օսմատուեր է թէ, կ'ըսէ Իքտամ, 1309 տարուան մէջ ալ 12,480 ղրշ.ի գումար մը կորսուած է «արտիէ»ի հասոյթէն՝ գործառնութեանցմէջ տեսնուած անկանոնութեանց հետեւանքով։ Նախապէս կատարուած քննութեամբ մը 1310էն մինչեւ 1315 շրջանին համար ալ 53,259 ղրշ. կորսուած է։

ՄԱՀԱՑՈՒՅԱԿ.— Օգոստոս 31 էն սեպտ. 7, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 191 որոնց 110ը՝ իսլամ (51 այր, 59 կին), 68ը՝ քրիստոնեայ (37 այր, 31 կին) եւ 13 հրեայ 6 այր, 7 կին)։

ՓՈԹՈՐԻԿ.— Շաբաթ օրուընէ ի վեր տիրող հիւսիսային սաստիկ հովը տակաւին կը շարունակէ։ Շերքէթի շոգենաւերը բաւական դժուարութեամբ կը մօտենան Վերին Վոսփորի նաւամատոյցներուն, բայց դարձեալ յապաղում տեղի ունենար նաւակներուն ճարտարութեանը շնորհիւ։

—Սեւ ծով երթալիք շոգենաւերէն մէկ քանին, երէկ, պարտաւորուեցան Դավգի առջեւ կենալ, փոթորիկին հետեւանքով։

ՄԱԼԵՍՈՒՍԷի ՇՈՓԵՆԱՒԵՐԸ.—Մախսուսէի Այսրնը շոգենաւը՝ շաբաթ իրիկուն ժամ 10ին կամուրջէն կղզիները գացած ատեն, երբ Գնալըի առջեւ հասաւ, անիւին առջեւի կողմէն վար կախուած պարանը փաթթուեցաւ անիւին որ կոտրեցաւ։ Շոգենաւը քիչ մը կեցաւ, բայց կրցաւ Գնալըի մօտենալ։ Հոնկէ թեթեւ նորոգութեամբ մը նորէն ճամբայ ելաւ, սակայն երբ բացերը գնաց դարձեալ կեցաւ։ Այդ միջոցին 19 թիւ շոգենաւը վրայ հասնելով Այսրնը տարաւ Մեծ-Կղզի եւ ուղեւորները երեք ժամ յապաղումէ մը ետքը դուրս ելան։

—Իրմասուսէի Նիւզվեթիքի շոգենաւը երէկ իրիկուն ժամ 11.15ին կամուրջէն Գատրգիւղ երթալու պահուն, նաւահանգիստի պաշտօնարանին առջեւ կախման աւրուելով կեցաւ. ուստի նորէն կամուրջ դարձաւ։ Ուղեւորները 11 թիւ շոգենաւով ղրկուեցան։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Եսայեան Եսայի էֆ.ի սպանութեան իրեւ մեղսակից ձերբակալուած Յովհաննէս Ճերմակեան, որ ի բացակայութեան դատապարտուած է, հակոզութեամբ Կ. Պոլիս պիտի ղրկուի։ դատը նորէն տեսնուելու համար։

ՐՆԱՑՈՂ ԳՈՂԸ.—Ունդարանի կողմը բնակող մաքսատան պաշտօնեայ Մուսթաֆա էֆ. ուրբաթ գիշեր տունէն ներս մտած ատեն, տեսաւ թէ մարդ մը պառկած կը խորթայ. իսկոյն ոստիկանութեան իմաց տուաւ. այդ մարդը Հասան անուն կառապան մըն է որ գողութեան համար նոյն տունը մտած, բայց դիմով ըլլալով քունը տարած էր։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Դալաթիոյ Խալիլ փաշա խանին սենեկապետ Դաւիթ աղա, երէկ Մարբեար եէնիմահալլէի մէջ Զոլաքի քաղաքին նստած ատեն յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ։ Օրինական քննութենէ ետքը մարմինը Պէշիւքտէրէի Հայոց եկեղեցին ղրկուեցաւ։

ՇՈՎԻ ԱՐԿԱԾ.— Զինուորական պիտոյք բեռցած մավունա մը, ուր կը գտնուէին երեք սպայ ու քառասուն զինուորներ, առագաստ պարզած կ'երթար, երբ Դալաթիոյ մաքսատան բացերը հովին սաստկութենէն առագաստին կայմը կոտրեցաւ։ Մաւոնան մաղ մնաց որ ընկղմէր, բայց անմիջական օգնութիւններով վանդին առաջը առնուեցաւ. սպայ մը միայն ծովը ինկած էր, սակայն շուտով ազատուեցաւ։

ԵՐԳԶՈՒՀԻի ՄԸ ՀԱՄԱՐ. — Իզմիրի մէջ նուագածու Կավրիլ իր ընկերներէն մէկուն սիրահարուած ըլլալով մերժում տեսեր ու յուսահատեր է։ Կավրիլ անցեալ օր, ինքզինքը կառախումբի մը տակ նետելով մարմինը երկու կտոր եղեր է։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ի Թիրէպոլու (Սեւ ծով) հանգուցեալ Արխիեպիսկոպոս Պապգբոս Բաբատօրեանի ժառանգորդներուն կողմանէ, որոնց փոխանորդն եմ, ցերմագին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Բարիզի «Իւնիոն» կանանց ապահովագրական ընկերութեան, որ՝ միւսալ հանգուցեալին՝ իր մահուանէն երեսունրուրթ օր առաջ նոյն ընկերութեան հետ կնքած ապահովագրութեան դումարը, 15000 ֆրանք, ամենայն կանոնաւորութեամբ ու փութով վճարեց։

Շնորհակալութիւն նաեւ նոյն Ընկերորթեան Արեւելքի Տնօրէնին ի Կ. Պոլիս, որ սոյն վճարման համար պէտք եղած պաշտօնական գործողութիւնները դիւրացնելու համար, իր քննիչներէն մէկը Թիրէպոլու ղրկեց յատկապէս։ Այս տնօրինութիւնը՝ որ սոյն վճարման չուշնփոյթ տեղի ունենալուն մեծապէս նպաստեց, մէկ նոր ապացոյցն է այն ուղղամտութեան եւ բարի կամեցողութեան, որով միշտ Տնօրէնը կը գործէ միշտ ի մեծ գոհունակութիւն իր ապահովագրեալներուն։ Ստորագրեալ

Ժ. Բ. ՄԱՎԼԻՈՒԼԻՍ

Թիրէպոլու, 21 Օգոստոս

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ա.ԶԳ.—Բուսիէլիի երկաթուղեայ արժեթուղթերուն 196րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 օգոստոս 18ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատեղիին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 5/18 Սեպտ. 1902 1—3

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՐԲԸ

Վարիթէի խումբը, որուն ժամանումը ծանուցինք շաբաթ օրուան թուով, շաբաթ գիշերուընէ սկսաւ իր հետաքրքրաշարժ ներկայացումները։ Երէկ ցերեկ ու գիշեր ալ ներկայացումներ տրուեցան. երեքն ալ մեծ յաղողութիւն ունեցան, իրենց շահեկան, հրապուրիչ նորութիւններով։ Շուներու, կատուներու եւ թութակներու կատարած փորձերը ու խաղերը շատ զբօսալի եւ ուշագրաւ էին։ Աճպարարներն ալ շատ յաջող փորձեր կատարեցին։ Ասոնցմէ զատ՝ ուրիշ հետաքրքրական ներկայացումներ ալ եղան։ Այս իրիկուն ներկայացում ժամը 9½ին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ակնայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Գէորգ վարդապետ Արսլանեան կը գրէ Պատրիարքարան թէ Ս. Քրկէի Երեւման վանքի եկեղեցիին վերաշինութիւնը աւարտած ըլլալով, Վերափոխման տօնին օրը օծման արարողութիւնը կատարուեր է, 800է աւելի ուխտաւորներու ներկայութեան։ Այս առթիւ, Վեհ. Սուլթանին համար բարեմաղթութիւններ կատարուեր են։

—Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վեհապետեան եւ Թաղական Խորհուրդի անդամներն մէկը այսօր Եէնիգիւղ երթալով, Ս. Պատրիարքը հրաւիրեցին, պատարագելու համար Ս. Խաչի եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ։

—Դասթէմունիի Թաղական Խորհուրդը Տ. Շիղա քահանայի ժամանումը կը ծանուցանէ Պատրիարքաց, եւ կը խնդրէ որ սոյն քահանան ու նախապէս առժամանակեայ կերպով բերուած Տ. Եղիշէ քահանան միասին պաշտօնավարեն։

—Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդի նորոգ ընտրութեան համար Ընտրողական Ժողով մը կազմուեր է երէկ, պատրաստելու համար ընտրելիներու ցանկը։

—Պատրիարքարանի եկմատցոյցի բարեւոքման խնդիրը, ասկէ առաջ, Քաղաքական Ժողովի կողմէ նկատողութեան առնուած էր, եւ անցած շաբաթ օր ալ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ Պատրիարքարանի բոլոր դիւաններու տեսուչները հարկ եղած խորհրդակցութիւնը կատարած էին։ Խնդիրը Տնտեսական Խորհուրդի նկատառման ալ յանձնուած ըլլալով՝ այս վերջինը յատուկ գրով հրաւիրած է Ս. Պատրիարքը, իր նախագահութեամբ Տնտեսական Խորհուրդի նիստին մէջ ալ պէտք եղած խորհրդակցութիւնը կատարելու։

—Պատրիարքարանի արձանագրութեան դիւանի տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան Պարտիզակ մեկնած էր քանի մը օր առաջ հարսնիքի մը պատճառաւ։ Այժմ Մկրտիչ էֆ. Պատրիարքարանի գրած է թէ ինքը Պարտիզակի շրջակայ դիւղերը դացած է առաջնորդական մուղամայի տուրքի հաւաքման համար։ Մուղամայի տուրքին համար չատ մը Առաջնորդարաններ Պատրիարքարանը արդէն չատ զբաղեցուցած են, որովհետեւ անկանոն կերպով կը դանձուին։

—Ս. Պատրիարքը, շաբաթ իրիկուն, Եէնիգիւղ գնաց, մէկ երկու օր հիւանդ մնալու համար Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի բնակարանը։ Վաղը միայն պիտի իջնէ Պատրիարքարան, Նախագահելու Կրօնական Ժողովին, որ հրաւիրուած է նիստ դումարելու։ Ս. Պատրիարքը, այսօր, Պէշիւքտէրէ երթալով բարի գալստեան այցելութիւն պիտի տայ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվին, անոր վերադարձին առթիւ։

—Պալաթի քարոզիչ Վահրամ վարդապետ իր հրաժարականը մատուցեր է Ս. Պատրիարքին, թաղային անհամաձայնութեանց հետեւանքով։

—Ցունաց Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքին անուան տօնախմբութեան առթիւ, այսօր, ի դիմաց Ս. Պատրիարքին, Պատրիարքարանի Սրբազանը չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ցունաց Պատրիարքարանը։

—Դասթէմունիի Թաղ. Խորհուրդը վերջերս դրած էր Պատրիարքարան թէ Պոյապատի Տ. Դարեգին քահանան իրաւունք չունի քահանայագործելու քաղաքին մէջ, որովհետեւ ինք Պոյապատի ու Թաղ Բէօրրիւի հայ Բոշաներուն քահանան է։ Կրօնական Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ հարկ դատեց բացատրել թէ այդ քահանան իր Վիճակին մէջ ամէն տեղ կրնայ պաշտօնավարել։

—Խասգիւղի Դալֆեան որբանոցի մայրապետ Երանուհի մօր վիճակին մէջ բարւոքում մը առաջ եկեր է։ Զինքը դարմանող բժիշկները վտանգ մը չեն տեսած, ու երկար հանգիստի մը պէտք զգացուցած են։ Որբանոցին խնամակալ թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները այսօր որբանոց կ'երթան։ Տ. Գրիգոր քահանայ ձէպէճեան, այս առաւօտ որբանոց գնաց, իբրեւ նոյն որբանոցին հոգեւոր հովիւ, հոգեւորապէս սփոփելու համար թէ՝ մայրապետը եւ թէ որբուհիները։

—Ցառաջիկայ երեքշաբթի օր պիտի դումարուի Կրօնական Ժողովը, իսկ չորեքշաբթի օրը՝ Խառն Ժողովը եւ հինգշաբթի ալ՝ Տնտեսական Խորհուրդը։

—Հիւանդանոցի վերաշինութեան հաշիւները, Աղն. Մինասյէ էֆ. Յակոբեանի կողմէ Թաղաքական Ժողովին մատուցուած էին. այս վերջինին որոշման համաձայն, Տնտեսական Խորհուրդին ղրկուեցան։

—Հիւանդանոցի որբանոցին տնօրէն Սրամ էֆ. Նիկողոսեան Նամակ մը գրեալ Ս. Պատրիարքին, կը խնդրէ որ Մայր եկեղեցիի նորոգութեան գործերէն մաս մը որբանոցի արհեստական ճիւղին յանձնարարուի, քանի որ անիկա կրնայ գոհացուցիչ կերպով կատարել քանդակագործութեան, ոսկեզօծումի, ինչպէս նաեւ ամպիոնի, սեղանի, եպիսկոպոսական աթոռներու եւ նստարաններու նորոգութեան վերաբերեալ գործեր։ Ս. Պատրիարքը յանձնարարած է Նիկողոսեան էֆ.ի, որ ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆ.ի հետ խորհրդակցի այդ մասին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԷ)

ՍՐԱ, 21 սեպտ.— Պէլճիքայի թագուհիին մարմինը, վաղը, Լաքէն պիտի փոխադրուի։ Պէլճիքայի թագաւորը եւ Լունդէյի կոմսուհին հոս հասան։ Կոմսուհին իրիկուան մեկնեցաւ Սրայէն։

ԲԱՐԻԶ, 21 սեպտ.—Մարթայի (Սէնժան-տ'Անժէլիի մօտ) հանրապետական ընտրողներու կողմէ տրուած հացկերոյթին ատեն, նախարարապետ Պ. Քոմպը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը հաստատապէս որոշած է պահպանել եւ ամրապնդել Ֆրանսայի բարեկամ յարաբերութիւնները օտար կառավարութեանց հետ։ Պ. Քոմպ յետոյ յարեց.—«Նախարարի մը բերանէն, անպատրաստից խօսելու ասիւնին եւ հացկերոյթի մը հանդիսաւոր ջերմութեան մէջ, քիչ մը մեծադղորդ խօսք մը ելլելուն պէս, նոյն իսկ թէ արտասանողին միտքին մէջ հռետորական ձեւի մը արժէքն ալ ունենայ, նախարարութեան հակառակորդներուն համար անմիջապէս նախարարութեան խօսքը եղած կ'ըլլայ ատիկա։ Միայնդեղինն պետք պատասխանատու է քաղաքականութեան ուղղութեանը համար։ Իւրաքանչիւր նախարար իրեն պաշտօնարանին համար միայն անհատապէս արտօնուած ձեռնհասութիւն մը ունի։»

ՊՐԻՍԷԼ.— Բլէմանթին իշխանուհին Սրա ուղեւորեցաւ։ Պոէր զօրավարներուն համար ըլլալիք համակրական արտայայտութիւնները յետաձգուեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԹՈՒԼՈՆ, 21 սեպտ.— Ծովային նախարար Պ. Բէլլէթան Թուլոնէ՝ ցամաք պիտի ելլէ։ Պաշտօնապէս հերքեց ֆրանսական եւ օտար լրագիրներուն կողմէ Այաչիոյի մէջ իր խօսած ճառին տրուած մեկնութիւնները։

ԲԱՐԻԶ.—Նախարարապետ Պ. Քոմպ, այսօր, քաղաքական ճառ մը խօսելով, պարզեց դաշինքին քաղաքական ծրագիրը, նաեւ արդարացուց իր ընթացքը՝ կրօնական միաբանութեանց վարժարաններուն փակման խնդրին առթիւ։ Պ. Բէլլէթանի ճառին նկատմամբ լրագրական հրատարակութեանց վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ նախարարի մը բերանէն փախած քիչ կամ չատ մեծադղորդ պարբերութիւններ որոնք յանձին ճարտարախօսական ձեւեր են, ամբողջ նախարարութիւնը պատասխանատուութեան չեն ենթարկեր։

ՍՐԱ.—Լէօոլոյ թագաւորը, այս առաւ, հասաւ։ Թագուհիին մարմինը տարբաղադրուած ըլլալով հարկ եղաւ դադար մէջ փակել։ Ցուղարկաւորութիւնը հաւանօրէն չարաթ օրը կատարուի։

ՊԷԼԳՐԱՏ.— Սերպիոյ նախարարութիւնը նորէն հրաժարեցաւ, բայց Ալէքսանդր թագաւորը մերժեց։ Կը կարծուի թէ փոխառութեան վերաբերեալ դժուարութիւնները պիտի հարթուին։

ԲԱՐԻԶ.—Ծովային նախարար Պ. Բէլլէթանի ճառին վրայ կը խօսին բոլոր օտար լրագիրները։ Անգլիական թերթերը, մեծ մասամբ, լուրջ բանի մը տեղ չեն դներ Պ. Բէլլէթանի ոճի չափազանցութիւնը։ Սպանսurs կը ջանայ Իտալիան գրգռել Ֆրանսայի դէմ, Անգլիոյ ի նպաստ։ Թայմզ կ'ըսէ թէ Իտալացիները բաւական կորովամիտ են, հետեւաբար պիտի չմոլորին իրենց դերման դաշնակիցներուն նպատակաւոր քննադատութիւններէն։ Վիէննական լրագիրներն ալ կը գանդատին հին Դերմանիոյ մասին գործածուած անպատշաճ ածականի մը դէմ։

—Սբամբա կ'ըսէ թէ Իտալիոյ թագաւորին Բարիզ այցելելը որոշուած բան մըն է. յառաջիկայ դարնան տեղի պիտի ունենայ։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Բարիզէն Լոնտոն ալ պիտի երթայ։

ՀՌՈՄ.— Ֆրանսայի ուխտաւորները ճամբայ ելան եւ Բարիզ դառնալէ առաջ Միլան, Վենետիկ ու Լուչէրնա պիտի այցելեն։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի մէջ Մարդինիքի արկածեալներուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 8,536,416 ֆր.ի։

ՊԷՐԼԻՆ.—Նացիոնալ Ցայրունկ, պոէր զօրավարներուն Պէրլին կատարելիք ուղեւորութիւնը վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ անուշա խոնարհութեամբ վարուելով, հանգիստական ցոյցերու պատճառ պիտի չտան։

ԲԱՐԻԶ.—Քիոպենհաղէնէն կը հեռագրեն թէ Սիամի գահաժառանգ իշխանը Պէրլինէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Բարիզ ու Լոնտոն։ Հոկտ. 3ին Սաուէթմբէրնէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Նիւ-Եորք։ Երկու ամիս Մ. Նահանգաց մէջ ուղեւորութիւն կատարելէ ետքը, Պանքոք պիտի դառնայ Ճաւոնի ճամբով։

ԲԱՐԱՔԱՍ.— Վէնէցուէլայի Բասթրոնախագահը, իրաց կացութեան ծանր հանգամանքին հետեւանքով, Կուաեասյօ քաշուեր է, Քարաքասէն 15 մղոն հեռուն։ Նախագահին երկրորդ բանակը, որ Վալէնսիայի մէջ պարտուեցաւ, նահանջեր է։ Վէնէցուէլայի կացութիւնը տագնապալից է։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Բաւլի Ալէքսանդրովիչ մեծ դուքսը, Բիսթէլքրսթի անուն ճարտարագէտի մը կնոջը հետ, որ խիստ գեղեցիկ է, հեռացաւ Ռուսիայէն։ Բարձրագոյն շրջանակներուն մէջ չատ անհաճոյ տպաւորութիւն մը գործեց այդ պարագան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 7 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	06 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	31	38 ½
Ամէնէն վար գին	»	31	05 ½
Բուսէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	119	75
Ամէնէն բարձր գին	»	120	25
Ամէնէն վար գին	»	119	75
ԲԱՑՈՒՄ 9 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտ Սեռի Դ.	ֆ. կ.	31	08 ½
Բուսէլիի Երկաթուղի	ֆր.	120	—
Շիրքէթի Թայրիէ		27	60
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քուէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	70
Թրամուէյ բանձնեթուղթ		5	40
» ժուխանս		1	30
» պարտատեսուղթ		496	50
Քարափ կ. Պոլսոյ		496	50
Թրանսվալ		148	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		261	50
Լավրիում		72	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔը			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ էմբէրիտլ	»	90	—
Քրիսից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	102	—
Բուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 20 Սեպտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	02
» » 3 ½ %		101	42
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	77
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	28	77
» » » Բ.	»	—	
» » » Գ.	»	30	97
Օսմ. Կայս. Պամքա	ֆր.	584	—
Օսմանիէ	»	487	—
Բուսէլի երկաթուղի	»	123	25
Օսմ. մաքսատուն	»	511	—
Օսմ Ռէժի	»	355	—
Բրիսիլիէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քուէտի Լիոնէ	»	1085	—
Իտալական Ռանթ	»	102	75
Սպանիական արտաքին	»	85	70
Թրանսվալ	»	150	50
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դրամադեղ	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 20 Սեպտեմբեր			
Ռուպլը	ֆր.	—	—
Բուսէլի երկաթուղի	»	124	—
Ամստ. երկթ. պարտատեսուղթ	»	102	50
Փսխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	293
ՎԻԷՆՆԱ, 20 Սեպտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	60
Բուսէլի երկաթուղի	»	115	50
Օսմ. Ռէժի	»	319	—

DEUTCH AUSTRALISCHE
Dampfschifs Gesellschaft

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Իզգիհոռ շոգենաւը յառաջիկայ սեպտ. 13/26ին պիտի մեկնի դէպի Ֆրէմանթլ, Ատէլպատ, Մէլպորն, Սիտնէյ ու պիտի ընդունի վաճառք եւ ուղեւոր։ Աւելի ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Կ. Համարձակումեան եւ Տէսքոմթիսի, Քարաքէոյ Եէնի Խան, Թիւ. 27։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կանաչ ուրսան յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, Մէրթէպանի փողոց Իղդէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ. 16

Նոր հաստատուած սոյն մեծերանոցները մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա եւ թաւշեայ գորգեր, «քէչէչներ», «թիւլ» վարագոյրներ, սղոցներ, քորնիչներ, գեղջիկ մուշամպներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, սեղաններ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութ

ՀԻՍՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՔԵԱՆԻ ԻԲԻՔՃԻ

Պոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Եենի ճամի, Նամակատան կից:

Սոյն վաճառատուներուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ, բամպակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ: Կը բաւէ անդամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ տպրանքի աղնուութեան եւ ամուրութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատուները: Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին արանց եւ կանանց յատուկ ճերմակեղէններ, գուլպաներ, ֆանէլներ, թաշկինակներ, վայելուչ եւ նուրբ հովանոցներ, լամբարներ եւ ուրիշ մանր առարկաներ, անմրցելի կերպով ամուր գիներով: Ստոյգմէ զատ՝ սոյն վաճառատուներուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ եւ բրդէ ծաղկենկար, ֆանթէզի ու նորաձեւ պլուզներ, արշինը 5 ղրուշէն սկսեալ մինչեւ 15 ղրուշ. ինչպէս նաեւ «կրօտէլէնտէր», եւ «կրօտ ոֆիցիք» կոչուած նորաձեւ կերպասներ: Մետաքսէ եւ նորաձեւ ֆուլար կերպասներ արշինը 4էն մինչեւ 6 ղրուշ, ամէն տեսակ ֆանթէզի, աղնիւ ու վայելուչ կերպասներ, արշինը 7էն մինչեւ 15 ղրուշ: Բրդէ աղնիւ կերպասներ եւ արշինը 3էն մինչեւ 7 ղրուշ: Ֆրանսական լաւ տպածոներ, չգունատող, արշինը 70 փարայէն 90 փարա, մետաքսէ սաթէն աղնիւ արտածոներ, փայլուն եւ չգունատող, արշինը 3 ղրուշէն, ֆուլին տպածոներ, ծաղկենկար եւ ճաչակաւոր գոյներով, արշինը 2 ղրուշ 30 փարա: Բիլքէ եւ ադրսֆոր տպածոներ, միագոյն սաթէններ, մետաքսէ եւ բրդէ խառն ապրանքներ, եւայլն:

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈՓԵՆԱՐԴ ԴՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻ Ա. ՊԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր քարտէզ մը կրած է ընտրելու ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել դեղագործական իսրոլիք կիր մը: Լաւագոյն արդիւնքներ ստացած է այս կիրը, ծուլու եւ անուշ ջուրին տակ: Օտար առաջնակարգ իսրոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով: 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը իսրոլիք չէ գերազանցապէս: Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— եկայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հասատանութիւն:

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Բալաթի–Եէրի, թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Բէօսէօղլու. Խարամանոսի մեծ մթերանոց: Մանաւանդ ուր են Պոլիս, Բէրէսթէֆիլէր, թիւ 394, Գալաթիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայիլի քով, Սամսոն Անտոնօղլու Եղբարք: 22—104

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գրքայկան հրամանագրով արտօնուած 1853 տեսպ. 26ին կատարողութեան հակոդուքեան տակ

Գէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Գանեսի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, տրկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կանխի վրայ. առանց թժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, եամ տղոյ ու որբերու համար օժիտ մը, տարեկան փոքր վճարումներով.—(մինչեւ պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն օգտենալի, երկարաձգելի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, շարթնական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆԿԷ. և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՑՈ. ՊԱՆԿՈ Ընդհ. Գործակալ,—ԵՄԻԼ ՎՕՆԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինճէյէ Խան, թիւ 7, 8, 9:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ա.ԶԳ.—ՈՒԽՏԱԳՈՒԱՑՈՒԹԻՒՆ Ե՛Ս Ը.Մ.Ա.Շ (ՄԵՐՁ ԻԶՄԻՏԻ)

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել Արմաշ գացող արդոյ ուխտաւորաց թէ նախորդ տարիներու պէս, այս տարի եւս սովորական տոմսակներու գիներուն վրայ կարեւոր զեղչեր ըրած է իրենց համար:

Սոյն գիները հետեւեալ կերպով որոշուած են.

		Երթի տոմսակներ	Երթ ու դարձի տոմսակներ
Հայտար–Փաչայէն Իզմիտ	(Ա. կարգ արծթ. դրմ.	39 20	Ա. կարգ արծթ. դրմ. 50 —
	Բ. » » »	24 30	Բ. » » » 30 —
	Գ. » » »	16 10	Գ. » » » 20 —
Հայտար–Փաչայէն Ատաբազար	Ա. կարգ արծթ. դրմ.	67 —	Ա. կարգ արծթ. դրմ. 114 —
	Բ. » » »	40 —	Բ. » » » 65 —
	Գ. » » »	26 10	Գ. » » » 41 —
Ադ–Շէհիրէն Ատաբազար	... ...	...	Բ. կարգ արծթ. դրմ. 185 —
	... ...	...	Գ. » » » 122 —
Աֆիոն–Դարահիսարէն Ատաբազար	... ...	...	Բ. կարգ արծթ. դրմ. 142 30
	... ...	...	Գ. » » » 93 10
Բէօթահէայէն Ատաբազար	... ...	...	Բ. կարգ արծթ. դ.մ. 104 20
	... ...	...	Գ. » » » 68 —
Էսկի–Շէհիրէն Ատաբազար	... ...	...	Բ. կարգ արծթ. դրմ. 77 —
	... ...	...	Գ. » » » 50 —

Երեքէն տասը տարեկան տղաք վերոյիշեալ գիներուն կէսը, իսկ երեք տարեկաներէն վար եղողները ոչինչ պիտի վճարեն: Անհրաժեշտ եղող բեռերը, ինչպէս անկողին, արկղ եւայլն, Զրի պիտի փոխադրուին, միայն թէ անոնց արձանագրութեան համար իւրաքանչիւրէն մէկ ղրուշ պիտի առնուի: Տոմսակները պիտի ծախուին վերոյիշեալ կայարանները, ինչպէս նաեւ Բարաքէօյի կամուրջին վրայ գտնուած կիչէն, Սեպտեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ նոյն ամսոյ 14/27: Երթ ու դարձի տոմսակներ Սեպտեմբեր 15/28էն սկսեալ մինչեւ 27/10 Հոկտեմբեր պիտի կարենան ծառայել վերադարձին: Բաղաք կամ ուեւէ դիտողութիւն պարտին ուղղուիլ առ կայարանապետս:

Հայտար–Փաչա, 20 Օգոստոս 1902 — ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱՍ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՅՏԵՂԻՆԱՑ ՍԱՆԴԱԼՈՒ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անշնչաս. կը ջնջէ սօսնկին. փլուկոր, նեղոլանները, 43 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսուածները. յայտ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարերոցման, արիւնամիզութեան, առանց միջամուտ պատճառելու զոր առալ կը բերեն անդուստ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները:

Ամէն քաբթիլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ:

Ամէն դեղատուներ

ՋՂԱՑԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԻՍՑԷՔ, ԳԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՐ

Ամենէն չնչին պատճառով շատ ան գամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտայով ան փոյթ պանուի ինքզինք դարմանել տալու հիւանդութիւնը աստիճանաբար կրյուռանայ և մինչև իսկ ապագայ զաւակ ներուն կը փոխանցուի: Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութիւնք տաղաղներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սասկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտայով անոր, իրենց այսորուան դժբախտ վիճակին հասած են:

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ չուտով կը բժշկուի եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԲՏԸ ԲԻՒՐԼՕ անուն ազիարհանչակ դեղը:

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը աբաց և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ ոչնչանալու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու: Ան բուսութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խեղդութիւնը, մոռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բարախումը, մարդիքը, սրտվասը մղձաւանջը կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարադաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը ընդ բժշկութի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԲՏ ԶԳԱՑԻՆ գործածելով: կեղծերէն զգուշանալ: կը ծախուի ամէն մեծ դեղարանները և դեղի մթերանոցներու մէջ:

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլան մայրերը անոնց լաւ ուռնդարաբ ուտեցնելու կեանքուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է; ըստ որում, մայրական կարը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլան անոնք: Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը; երկար փորձերէ ու գննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻ անուամբ. որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է: ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԸ չօքոլատ պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթէն կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժոնան, կ'ամրանին կը կայտառանան, չուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու սկսայ կը հանեն:

Հաղարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցող տղաք, քաջառոյգ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային:

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը: Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ:

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ

23—26

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգտենալ:

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Ներթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Թեոնորուս	3000	Բէրա	2250
Տարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասրրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Ադրէդ Լիվերբուլ:

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը:

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը: Ամենաւոր զրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ: Միանդամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիւերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ):

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսարերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 14ն է վերջ շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ: Առ նուազն 400 տեսար պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար հաճարին, գործը ընդունիլ 10 տեսրէ բաղկացեալ անկամ սեռիներով, անկամ կամ կազմուած հատորներով իրենց հրատարակութենէն վերջ: Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են:

Պայմանաւոր բաժանորդագրին նեռեւեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիններով եւ կամ ոչ քաղաքակիր հատորով, 295 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ:

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանեցաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւոր որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան դրուելով, ստորագրուողը չեղեր կը ձեւայ տպագրայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի արագներ ալ հրատարակուելու ըլլան: 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ. Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17: Ենդոյին 16 երեսնոց գրքակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար:

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՓԵՆԱՐԻ ԴՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆՈՒԱԼ 1889ին Կ. ՊՈԼԻՍ Թահսմաթլէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետ մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ:

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքով դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանութիւնը փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի:

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտոյի Գաղ և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սառեալ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցակ դրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲՈՒՐՍԱ.— Պ. Պ. Լաքատիէ Ղորի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շանթօտէն:
ՊՈՒՍԱՆ.— Պ. Պ. Ապաք եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Դալվեսան.
ԳԱԼԻՊԼԻ.— Պ. Հ. Ռոզանցալ.
ՌՈՒՍՉՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՁԱՐԿԱ.— Պ. Պէտրոն Զրտիճի
ՁՄԻՐՆԱ.— Պ. Հայնրիխ Վանտինկ.
ՄԵՍՈՆԻ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՍՄԻՐՆԻ.— Պ. Մ. Բաքուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքլ Հինդինէր.
ԴԱՄԱՍԿ.— Պ. Պ. Պետրոսեան եղբարք.
ՏՐԱԲԶՈՆ.— Պ. Դրիս Պ. Ինճիճեան.
ՍԵՔՍՈՒՍԻԱ.— Պ. Պ. Պ. Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ԲՈՍՏՈՆԻ.— Պ. Յակոբ Բուսիտրայ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒՍԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրաւունքով

Ո կը կրէ 2/14 Օգոստոս 1892 Թուականը (20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բարձրագոյն Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հաւու դ. Պոլսոյ Օսմ. նամակատան դէմը:

Դեր–դործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մարբուճճիլար Զսրլբը խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այլ ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի: 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ–ՊԱԼԱՏԱՆ ՀՍԱԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները գաւառ անգլ. պարզապէսով տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ այնտեղէն ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր գնորդները, դերձակներն ու հագուստներու լաւ Սինկէրի մեքենայ սիրած են գործածել: Սինկէրի Ընկերութիւնը բերած 400ն տարբեր տեսակներու և դասերու առարկած է բոլոր ազգերու մէջ: Մանրամասն գիր գաւառաց մէջ:

Սինկէրի մեքենաները ոչ միայն ՍԱԿԱՆ ՇԻԿԱՆ համար, Զոլոթիա Սարի գործաց:

ՉԱՎԱՌԱ Սինկէր Ընկ. Թիւնէլ Եանա. Թարանիի կամարներն գնումը.

ՍՏԱՄՓՈԼ Սուլթան Համամ թիւ 2 Ասլանեան Պարտէզի Սիրաս օ. Նեն գնումը թիւ 13:

ՍԿՈՒՏԱՐ Զ... Պոլ...

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՐԻՔ

Ընդհանրապէս Հրի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեասյի

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Ալպենս	1069	Գոմ	1497	Կոզ	1011	Մարսէ	724	Բոզարիս	186
Ալէքզ.	3607	Գոնկո	2906	Կրօնոս	1695	Մարբէկկ	2273	Սարֆ	1113
Ամեդէս	1541	Գոլոս	895	Հիրա	775	Մարգէլլ	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզ	2377	Տիտս	4311	Հիտալկ	1581	Միքաս	3557	Միլվ	1193
Գասոնս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Սրէբ	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հորադիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասոս	1328
Գրավ	1076	Տրաս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Սինս	4100	Թօլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլսորատս	1520	Ձիւնս	1080	Սնաբրիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիասս	1337	Էրազս	1841	Ֆլէսս	1053	Օրլանս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	934	Ֆօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆրանս	1700	Բոլս	510	Վլոս	1289
Զիբակս	2729	Ֆրամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4532	Լէբանոս	2272	Ռինալտս	1663	Եէտս	1850
Գրիս	2697	Կարիէս	3060	Լիվօրնս	1643	Ռոլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Ռուէս	1789		

Տայսօ չոգենաւը. նաւուսկա Բիքորին, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի ամսոյս 25ին:

Քոնկո չոգենաւը. ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 26ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. Հիլզ ենրիզօն Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւլէք խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական Երթեւեկութիւններ

Դշ. 10/23 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 11/24 Իզմիր, Բիրէ. Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա. Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ,
Եշ. 12/25 Սէվաստոպոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ:
Ուր. 13/26 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ,
Շբ. 14/27 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սեպանիկ Իզմիր, Փիրս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՕԳԱՍՈՒԱՍ ՇՈՓԵՆԱՐԻՔ

Սեպտ. 23ի Սիրմասի, Մարսիլիա:
» 29ի Աճապոյի Անտ. Եղեր.

ՄՕՆԵՈՒՍՆԵՐ

Սեպտ. 23ի Սիրմասի, Սմիրն Տրապ. Պ. Պ. Ամ և Նոլոս օսիաբ:
» 30ի Աճապոյի, ուղ. Մարսիլիա:

Տեսնել ուղղակի Բարձր Կամաց.

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ 175 Գալաթա Տէրտէրեանց Հանրագիտարանի Գրքակալ Թ. Ֆ. Հանէ Լիւսէնի վրայ: 516 Թ. ՌԷՋՈՒԼ

ՖՐԼՏ. ԼԷՌԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող օգտ.

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3800
Առմենիան	10500	Եմիրշիրն	3500
Բէկտրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Աշէրիան	3800
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3000
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծորտիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պասդոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրենիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրմիան	3700	Մինտօ	900
Վալենիան	3700	Օրորդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տեղեկութիւն կը խնդրուի իրենց ապրանքի այնտեղ փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրամանագր ղրկել շաբաթուան ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԵՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ Ղալաթիա, քարափին վրայ, մաքսատան հին տեղը 600

ՓԻՆԱՐՏ CUNARD

ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնի Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անունը	Թոնս	Անունը	Թոնս
Իվերնիա	18900	Սիլվանիա	5398
Սաքսոնիա	18900	Քաթարոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Ֆամանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2858
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Շեբպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԷԳ Joly et Seagor

Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒԱՈՒՏԵԱՆ